

**33RD INTERNATIONAL
CREATIVE DRAMA IN
EDUCATION CONGRESS**

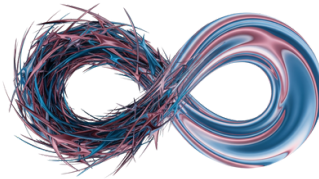
13-16 NOVEMBER 2025

**33. ULUSLARARASI
EĞİTİMDE YARTICI
DRAMA KONGRESİ**

13-16 KASIM 2025

**PROCESS OR
PRODUCT?
SÜREÇ Mİ
SONUÇ MU?**

**BOOK OF ABSTRACTS
BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI**

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

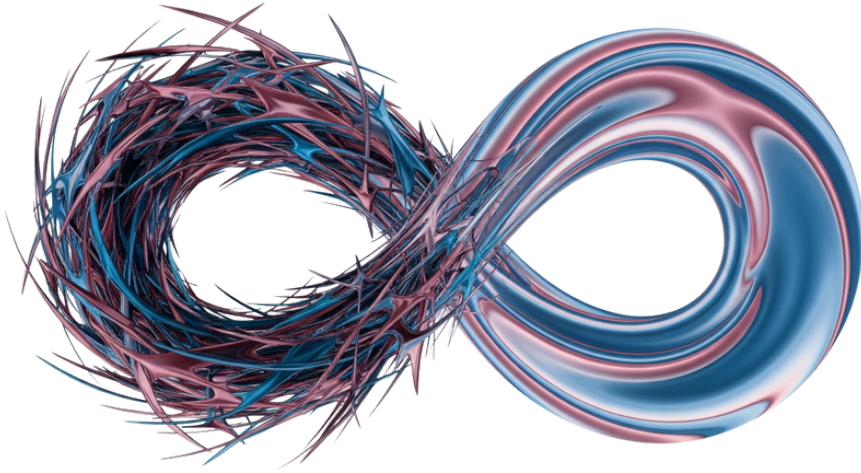
33.
ULUSLARARASI
EĞİTİMDE YARATICI
DRAMA KONGRESİ

13-16 KASIM

BOOK OF ABSTRACTS

33rd
INTERNATIONAL
CREATIVE DRAMA IN
EDUCATION CONGRESS

13-16 NOVEMBER

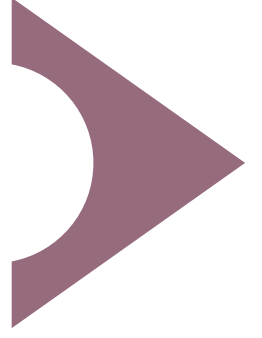

Yayıma Hazırlayanlar

Doç. Dr. Ferah BURGUL ADIGÜZEL (Gazi Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim BEKTAŞ (Ankara Üniversitesi)

ISBN: 978-625-8727-93-7

KURULLAR

KONGRE ONURSAL BAŞKANLARI

Prof. Dr. Ömer ADIGÜZEL (Ankara Üniversitesi)

Dr. Seva DEMİRÖZ (Arı Okulları Genel Müdür Yardımcısı)

DÜZENLEME KURULU

Düzenleme Kurulu Başkanı

Doç. Dr. İhsan METİNNAM

Düzenleme Kurulu Başkan Yardımcısı

Doç. Dr. Ferah BURGUL ADIGÜZEL (Gazi Üniversitesi)

Düzenleme Kurulu Üyeleri

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim BEKTAŞ (Ankara Üniversitesi)

Öğr. Gör. Dr. Elif ÖZCAN (Başkent Üniversitesi)

Blm. Uzm. Ahmet YEŞİL

Blm. Uzm. Kadir DEMİRYÜREK

Blm. Uzm. Nurhan ALEÇAKIR

Blm. Uzm. Sema BAŞ

Blm. Uzm. Tanju KANBERTAY BOZKURT

Blm. Uzm. Yıldız KAYA

Blm. Uzm. Akın KEKLİK

Alaz TETİK

Zehra KARGIN

Seda TARMAN

Ahmet YEŞİL

Aslıhan KARAKULLUKÇU

BİLİM KURULU

Bilim Kurulu Başkanı

Doç. Dr. İhsan METİNNAM

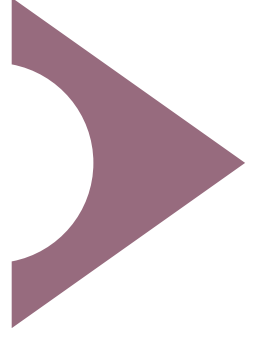
Bilim Kurulu Üyeleri (Hakemler)

Prof. Dr. Ali ERSOY (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Alkistis KONDOYANNİ (Peloponnesse Üniversitesi)
Prof. Dr. Anna Lena OSTERN (Bergen Üniversitesi)
Prof. Dr. Ayşe Çakır İLHAN (Kapadokya Üniversitesi)
Prof. Dr. Ayşe Güler KÜÇÜKTURAN (Başkent Üniversitesi)
Prof. Dr. Ayşe OKVURAN (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Aysel KÖKSAL AKYOL (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Ayten İFLAZOĞLU SABAN (Çukurova Üniversitesi)
Prof. Dr. Bilgehan EREN (Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Ü.)
Prof. Dr. Christina Zoniou (Peloponnesse Üniversitesi)
Prof. Dr. Dagmar DÖRGER (Erfurt Üniversitesi)
Prof. Dr. Erkan ÇER (Amasya Üniversitesi)
Prof. Dr. Esra ÖMEROĞLU (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Gerd KOCH (Berlin Alice-Salomon Yüksek Okulu)
Prof. Dr. H. Bahadır YANIK (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Kamuran TARIM (Çukurova Üniversitesi)
Prof. Dr. Kasım YILDIRIM (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Mesude ATAY (Başkent Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa SEKMEN (Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Necdet AYKAÇ (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Prof. Dr. Nihal KUYUMCU (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Ömer ADIGÜZEL (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Özgür ULUBEY (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Prof. Dr. Özlem KAF (Çukurova Üniversitesi)
Prof. Dr. Sibel Çiğdem GÜNEYSU (Başkent Üniversitesi)
Prof. Dr. Tolga ERDOĞAN (Trabzon Üniversitesi)
Prof. Dr. Tuncer BÜLBÜL (Trakya Üniversitesi)
Prof. Dr. Yaşare AKTAŞ ARNAS (Hasan Kalyoncu Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet EGE (İzmir Katip Çelebi Üniversitesi)
Doç. Dr. Ashhan Burcu ÖZTÜRK ÇIPLAK (Hacettepe Üniversitesi)
Doç. Dr. Bilge KUŞDEMİR KAYIRAN (Gaziantep Üniversitesi)
Doç. Dr. Bülent SEZGİN (Bahçeşehir Üniversitesi)
Doç. Dr. Ceren GÜNERÖZ (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Ferah BURGUL ADIGÜZEL (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Gül COŞKUN DEĞİRMEN (Akdeniz Üniversitesi)
Doç. Dr. Hakan SEZEREL (Anadolu Üniversitesi)

BİLİM KURULU

Bilim Kurulu Üyeleri (Hakemler)

- Doç. Dr. Hare KILIÇASLAN (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Doç. Dr. İhsan METİNNAM (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. İnanç ETİ (Çukurova Üniversitesi)
Doç. Dr. Murtaza AYKAÇ (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
Doç. Dr. Neval AKÇA BERK (Çukurova Üniversitesi)
Doç. Dr. Nur Lemar BALBAĞ (Kütahya Dumlupınar Üniversitesi)
Doç. Dr. Ömer NAYCI (Şırnak Üniversitesi)
Doç. Dr. Ömür GÜRDOĞAN BAYIR (Anadolu Üniversitesi)
Doç. Dr. Özkan ÇELİK (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Doç. Dr. Perihan KORKUT (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Doç. Dr. Pınar BULUT (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Pınar ÖZDEMİR ŞİMŞEK (Hacettepe Üniversitesi)
Doç. Dr. Selen KORAD BİRKİYE (İstanbul Devlet Tiyatroları)
Doç. Dr. Tahir Emre GENCER (Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri F.)
Doç. Dr. Tülin HAŞLAMAN (TED Üniversitesi)
Doç. Dr. Zeki ÖZEN (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Zeynep KILIÇ (Osmangazi Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ayşe DÖNMEZ (Osmangazi Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Belkıs TEKMEK (Başkent Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Cansu ATILGAN PAZVANTOĞLU (Eskişehir Osmangazi Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Gökhan KARAOSMANOĞLU (Ankara Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim BEKTAŞ (Ankara Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Müge KUNT BAYRAMOĞLU (Eskişehir Osmangazi Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Nami Eren BEŞTEPE (Ankara Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Nassia CHOLEVA (Aristotle University of Thessaloniki)
Dr. Öğr. Üyesi Ecmel YAŞAR (Eskişehir Anadolu Üniversitesi)
Öğr. Gör. Dr. Elif ÖZCAN (Başkent Üniversitesi)
Dr. Fatih Kıvanç ERDOĞAN (UMass Boston)
Dr. Fatih PAZVANTOĞLU (Eskişehir Anadolu Üniversitesi)
Dr. Funda ÇIRAY (Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Birimi)
Dr. Gizem GÜRER (Bilkent Üniversitesi)
Dr. Hazal EVRUK (Ankara Üniversitesi)
Dr. Nardane Ece BÜLBÜL (Milli Eğitim Bakanlığı)
Öğr. Gör. Dr. Zafer GÜZEY (Anadolu Üniversitesi)

KONGRE BİLDİRİ LİSTESİ

1. GÜN HAKEMLİ BİLDİRİLER (13 KASIM PERŞEMBE)

17.30-18.45

EŞ ZAMANLI OTURUMLAR 1

OTURUM 1: OKUL ÖNCESİ VE İLKÖĞRETİM ÇALIŞMALARI (YER: AFİFE JALE SALONU)

- 1.Nihal Akalın, Belgin Liman: Yaratıcı Dramanın Okul Öncesi Çocukların Prososyal Davranışlarına Etkisi: Bir Meta Analiz Çalışması
- 2.Nardane Ece Bülbül: Yaratıcı Drama Destekli Etkileşimli Kitap Okuma Yönteminin Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Dinlediğini Anlama Becerilerine Etkisi
- 3.Seda Şahin: Okula Uyum ve Drama Etkinlikleri: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Planlama, Uygulama ve Değerlendirmeleri
- 4.Ayşe Duygu Özmen, Nadire Emel Akhan, Alihan Selimoğlu: Küçük Adımlarla Yaratıcı Drama: Okuluna Hoş Geldin

OTURUM 2: İLK VE ORTAÖĞRETİM ÇALIŞMALARI (YER: YILDIZ KENTER SALONU)

- 1.Beyhan Can Kaya, Kadir Demiryürek: Yaratıcı Drama Yoluyla Yazma Süreci ve İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Sürece İlişkin Görüşleri
- 2.Begüm Piriyol, Duygu Tunç: İlkokul Öğrencilerine Yönelik Yaratıcı Drama Uygulamalarıyla Farklılıklarla Zenginleşmek: Nitel Bir İnceleme
- 3.Esin Yalçın: Ortaokul Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Drama Deneyimlerinin Süreç ve Sonuç Açısından Değerlendirilmesi
- 4.Mustafa Serdar Yaşar: Zamane Çocuklarının Yaratıcı Drama Süreciyle Kuşak Çatışması Farkındalıklarının Geliştirilmesi

OTURUM 3: TÜRKÇE ÖĞRETİMİ VE İLGİLİ KONULAR (YER: TOPLANTI SALONU 1)

- 1.Özlem Aksu Kurtoğlu, Nami Eren Beştepe: Uluslararası Üniversite Öğrencilerine Yaratıcı Drama Destekli Türkçe Öğretimi
- 2.Sezgin Koçyiğit, Halit Karatay: 5E Öğrenme Modeline Göre Tasarlanmış Drama Etkinliklerinin Üretici Dil Becerilerine Etkisi
- 3.Canan Aktaş, Faik Kanatlı: Yaratıcı Drama Yöntemiyle 8. Sınıf Öğrencilerinde Eleştirel Okuma Becerisi
- 4.Zülfü Alımtırın, Emrah Bilgiç: Özel Yetenekli Öğrencilerin Yaratıcı Dramaya İlişkin Algıları: Bir Metafor Analizi

OTURUM 4: TİYATRODA FARKLI YAKLAŞIMLAR (YER: TOPLANTI SALONU 2)

- 1.Pelin Sarıkaya: Brecht Tiyatrosundaki Özdeşleşme Eleştirisinden Yaratıcı Dramada Empatik Sürece
- 2.Gizem Gürer: Tiyatroyu Bir İnsan Etkinliği Olarak Yeniden Okumak: Schechner'in Performans Süreçleri Perspektifi
- 3.Tuğba Çanakçı: From Catharsis to Catastrophe: The Tragic Continuum in Howard Barker's Theatre of Catastrophe
- 4.Tahir Emre Gencer, Akın Keklik, Mehmet Kırloğlu: Drama ve Forum Tiyatro Aracılığıyla Sosyal Adalet Farkındalığının Artırılması: "Seyirci" Kalmamak Sosyal Adalet için "Spect-Actor" Olmak

19.00-20.15

EŞ ZAMANLI OTURUMLAR 2

OTURUM 5: SÜREÇSEL DRAMA (YER: AFİFE JALE SALONU)

- 1.Gökhan Karaosmanoğlu: Belirsizlikten Kolektif Performansa: Süreçsel Dramayı Yönlendiren Bir Dinamik Olarak Belirsizlik
- 2.Sibel Kış Altıparmak: Ortaöğretimde Süreçsel Drama Temelli Felsefe Öğretiminde Eğitim Programı Baskısı ve Süreç Arasında Sıkışan Öğretmen
- 3.Merve Çalık: Süreçsel Drama ile Çocuk Hakları Konusunda Farkındalık Kazandırılması
- 4.Tahir Emre Gencer, Akın Keklik, Mehmet Kırloğlu: Süreçsel Drama Yaklaşımıyla Gençlerin İletişim ve Çatışma Çözümü Becerilerinin Geliştirilmesi: İletişim ve Uzlaş Köprülerinin İnşası

OTURUM 6: MATEMATİK VE TEKNOLOJİ ANALİZLERİ (YER: YILDIZ KENTER SALONU)

- 1.Şeyda Ünal, Ali Ersoy: Drama Eğitiminde Dijital Teknolojilerin Kullanımı: 'Research In Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance' Dergisinin Analizi
- 2.Sayime Arık: Tasarım Odaklı Süreçte Yaratıcı Dramanın Rolü
- 3.Hatice Gözde Uysal: Telveli Geometri Kitabından Drama Atölyesine: İlkokul Öğrencilerinde Geometri Kavramlarını Somutlaştırma Deneyimi
- 4.Belma Türker Biber, Mehtap Çil: Creative Drama-Based Mathematical Modelling Process to Support Students at Risk of Mathematical Learning Difficulties

OTURUM 7: KURAMSAL VE UYGULAMALI YAKLAŞIMLAR (YER: TOPLANTI SALONU 1)

- 1.Burak Cesur, Bilge Kuşdemir Kayıran: Yaratıcı Dramaya Yönelik Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Öz Yeterlik Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması
- 2.Erdem Erem, Selin Atalay: Sınıf Öğretmenliği Programındaki İlkokulda/İlköğretimde Drama Dersinin Yirmi Yıllık Dönüşümü: Öğretim Elemanlarının Görüşleri Bağlamında Karşılaştırmalı Bir İnceleme
- 3.Hülya Nigar Atar: Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Derslerinde Yaratıcı Drama Yöntemini Kullanma Durumlarına İlişkin Görüşleri

OTURUM 8: KÜTÜPHANE VE MÜZELER (YER: TOPLANTI SALONU 2)

- 1.Oğuz Kuru: Kütüphanecilik Hizmet İçi Eğitiminde Yaratıcı Drama ile Problem Çözme ve İletişim Becerilerinin Geliştirilmesi
- 2.Güneş Erkan: Süreç mi, Sonuç mu? Öğretmenlerin Müzede Yaratıcı Drama Deneyimlerinin İncelenmesi (Mersin Arkeoloji Müzesi Örneği)
- 3.Oğuz Kuru: Halk Kütüphanelerinde Eğitsel Bir Yöntem Olarak Yaratıcı Drama: Tekelioğlu İl Halk Kütüphanesi Örneği

2. GÜN HAKEMLİ BİLDİRİLER (14 KASIM CUMA)

17.30-18.45

EŞ ZAMANLI OTURUMLAR 3

OTURUM 9: SÜREÇ - SONUÇ TARTIŞMALARI

(YER: AFİFE JALE SALONU)

- 1.Esin Kalyoncu, Zeki Özen: Dorothy Heathcote'un Öğretmenin Role Girmesi Tekniği'nde Süreç Tasarımı
- 2.Meral Erdoğan Şahin, Efil Yasemen Karlıtepe: Süreç mi Sonuç mu? Dramadan Sahneye Uzanan Bir Süreç Deneyimi Paylaşımı
- 3.Zekeriya Merdin, Ferah Burgul Adıgüzel: Sonunu Düşünen Kahraman Olur Mu? Yazarlara Göre Yazma Eylemi Süreç mi Sonuç Mu?
- 4.Lügen Ceren Güneş: "Ghostlight" Filminin Dönüştürücü Sürecin Sonucu Olan Ürün Odağında Boal Sonrası Bir Perspektiften Yeniden Okunması

OTURUM 10: BİYOGRAFİK İNCELEMELER

(YER: YILDIZ KENTER SALONU)

- 1.Nevin Gümüş, Ömer Adıgüzel: H. Caldwell Cook'un Drama Bakış Açısı: Süreç Mi Sonuç Mu?
- 2.Raziye Elif Bilgiç, İhsan Metinnam: Süreç Açan Sonuçlar: Türkiye'de Yaratıcı Dramanın Kurumsallaşması ve Yaygınlaşmasında Adıgüzel'in Rolünün Biyografik Okuması
- 3.Aslı Acuner, İhsan Metinnam: Tamer Levent'in Sanatsal Yaratım Süreçlerine Dair Görüşleri ve Drama Anlayışı ile İlişkisi
- 4.Melek Çelik, Beril Zekiye Ovayurt: Afife Jale'nin Sanat Mücadelesinde Estetik Dönüşüm: Yaratıcı Drama Bağlamında Süreç ve Sonuç Okuması

OTURUM 11: YAŞLILIK VE PSİKOLOJİ

(YER: TOPLANTI SALONU 1)

- 1.Nisa Yıldız, Nilüfer Korkmaz-Yaylagül: Yaşlı Yetişkinlere Yönelik Sağlık Eğitiminde Yaratıcı Drama
- 2.Nebihe Birgül Buzdere, Özge Kutlu, Ebru Akbaş, Sevinç Sütü: Gerontoloji Öğrencilerinin Yaşlılığa Yönelik Algısının Yaratıcı Drama Yoluyla Dönüşümü
- 3.Gökhan Karaosmanoğlu: Süreçsel Drama ile Nezaketi Sorgulamak: Psikolojik Danışmanlarla Çevrimiçi Atölye Deneyim
- 4.Tuğba Kayalar, Günseli Teke: Duygu Odaklı Çift Terapisine Yaratıcı Drama Perspektifinden Bakış

OTURUM 12: TOPLUMSAL KATILIM VE SOSYAL ADALET

(YER: TOPLANTI SALONU 2)

- 1.Ahmet Ege, Erdem Erem: Sosyal Hizmet Alanlarında Yaratıcı Drama: Denetimli Serbestlik Hizmetinde Bir Uygulama
- 2.Rojda Şükran Karaş: Süreç mi, Ürün mü? Göçmen Kadınların Mutfak Kolektiflerinde Yaratıcı Drama Deneyimleri
- 3.Maide Şila Tiftikçi: Canlandırmalar Yoluyla Toplumsal Hayata Katılım: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları Örneği

19.00-20.15

EŞ ZAMANLI OTURUMLAR 4

OTURUM 13: ÖĞRETMENLİK DENEYİMLERİ VE ÖNERİLER

(YER: AFİFE JALE SALONU)

- 1.Elif Özcan: Öğretmenliği Öğrenme Süreci: Yaratıcı Drama Deneyimiyle Pedagojik Bir Dönüşüm
- 2.Zeynep Kılıç, Ayşe Dönmez: Sınıf Öğretmeni Adayların Karikatürlerle Yaratıcı Dramayı Anlamlandırması
- 3.Züleyha Avşar: Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Beden Eğitimi Derslerinde Kök Değerlerin Öğretiminde Drama Yönteminin Kullanılması
- 4.Sezgin Koçyiğit: Drama Uygulamalarının Öğretmenlerin Mesleki Gelişimlerine Katkısı

OTURUM 14: YENİ ARAŞTIRMA EĞİLİMLERİ VE ANALİZLER

(YER: YILDIZ KENTER SALONU)

- 1.Lügen Ceren Güneş, Ömer Adıgüzel: Yaratıcı Drama Eğitimcilerinin Süreç-Ürün Dengesine Bakışı: Bir Vinyet Çalışması
- 2.Özgür Ulubey, Ayşegül Evren Yapıcıoğlu: Eğitimde Yaratıcı Drama Araştırmalarındaki Eğilimler ve Gelişim Alanları: Bibliyometrik Bir Yaklaşım
- 3.Deniz Köktan: Konservatuvar Türk Halk Oyunları Bölümlerinde Yaratıcı Drama Dersinin Eğitim Öğretim Programlarına Dahil Edilmesine Yönelik Bir Öneri

OTURUM 15: YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

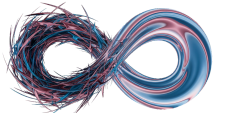
(YER: TOPLANTI SALONU 1)

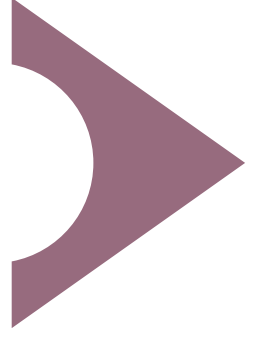
- 1.Ayten Çokçalışkan, Perihan Korkut: İngilizce Öğretiminde Yaratıcı Drama Uygulamaları Üzerine Bir Meta-Sentez
- 2.Esengül Birler, Kadir Demiryürek: İlkokulda Yabancı Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Ürün ve Süreç Arasındaki Dinamik Bağ
- 3.Begüm Pıryol, Zeki Özen: İkinci Yabancı Dil Eğitiminde Süreçsel Drama: Sözlü İletişim, Etkileşim ve Akıcılık Üzerine Bir İnceleme
- 4.Bilge Ünal, Şerife Çelikkaya: Yaratıcı Drama Yönteminin Almanca Kelime Öğrenimine Etkisi

OTURUM 16: ÇOCUK TİYATROSU VE ANLATI

(YER: TOPLANTI SALONU 2)

- 1.Derya Agaoğlu: Süreçten Paylaşım: Lexington Çocuk Tiyatrosu Örneğinin Türkiye'de Uygulanması
- 2.Ayşenur Karabulut: Dramatik Metin Pedagojisi: Çocuk Tiyatrosunda Süreç-Ürün Arasında Bir Köprü
- 3.Nazım Sarıkaya: Mitolojiden Kişisel Hikayelere: Lise Öğrencileriyle Anlatı ve Kültürel Diyalog

KONGRE AFİŞİ

SÜREÇ Mİ? SONUÇ MU?

1. GÜN

13 KASIM PERŞEMBE

33.

INTERNATIONAL CREATIVE
DRAMA IN EDUCATION CONGRESS
ULUSLARARASI
EĞİTİMDE YARATICI
DRAMA KONGRESİ

09:00-09:45 AÇILIŞ

AKSM AMFİ

Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı

Müzik Dinletisi

Açış Konuşmaları

09.15 Ahmet Yeşil - Arı Kültür Sanat Merkezi Genel Sanat ve Eğitim Direktörü

09.25 Seva Demiröz - Arı Okulları Genel Müdür Yardımcısı / Çankaya Üniversitesi Mütevelli Heyeti Üyesi

09.35 İhsan Metinnam - Çağdaş Drama Derneği Genel Başkanı

09:50-10:40 ONUR KONUKLARI

09.50 Tamer Levent: "Kaos Çağında, Anahtar Olarak Drama, Felsefe Olarak Sanat Özeni Güncellemesi"

10.15 Ömer Adıgüzel: "Yolculuğun Kendisi mi Varış Noktası mı?"

10:40-11:15 Kahve Arası

11:15-12:30 ÇAĞRILI KONUŞMACILAR

11.15 Mustafa Sekmen: "Zıtların Birliği veya Süreç-Sonuç Diyalektiği Bakışıyla Tiyatro Sanatı ve Eğitimde Drama"

11.40 Jonothan Neelands: "Drama Tekniklerinin Süreçteki Rolü ve Sonuç Üzerindeki Etkisi"

12.05 Siemke Hannsen: "Olanakları Sınırlı Olan Gençler İçin Kültürel Eğitime Erişimi İyileştirmek - Kültürel Eğitime Erişim ve Engeller Üzerine Bir Erasmus+ Projesi"

12:30-13:30 Öğle Arası

13:30-17:00 ANA ATÖLYELER (3 Saat + 30 dk Mola)

Kemal Sunal Atölyesi

1

Tülay Üstündağ: Dede Kulübü Kardeşliği

Mekan Atölye

2

Algül Kalay İnce: Süreçten Sonuca

Cüneyt Gökçer Atölyesi

3

Sinem Çol: Katlanan Kağıt Açılan Hikaye: Süreci mi Sonucu mu Anlatabilir?

Çok Amaçlı Salon

4

Elisabeth Ebert: Anı Yaşamak - Doğaçlama Tiyatro

14:00-16:00 GÜNÜN SÖYLEŞİSİ

AKSM AMFİ

14.00 Nikos Govas: "Ben de Olabilirdim – Sen de Olabilirdin"

15.00 Christina Zoniou: "Birlikte Yaratma Sanatı: Yaratıcı Dramada ve Topluluk Performanslarında Estetik, Mayötik ve Demokrasi"

16:00-17:30 Kahve Arası / Kokteyl

17:30-19:00 HAKEMLİ ATÖLYELER (Ücretsiz Kaydolun)

Cüneyt Gökçer Atölyesi

H1

Simge Yılmaz: Masal ve Mandalanın Buluşması: Yaratıcı Drama Yöntemiyle Süreçten Ürüne

Münir Özkul Atölyesi

H2

Betül Meriç Yeşil: Oyundan Masala, Masaldan Sahneye

İnci San Atölyesi

H3

Mustafa Serdar Yaşar: Tarladan Sofraya BLUES

17:30-20:15 HAKEMLİ BİLDİRİ SUNUMLARI (Bildiriler son sayfada liste olarak paylaşılmıştır.)

SÜREÇ Mİ? SONUÇ MU?

2. GÜN

14 KASIM CUMA

33.

INTERNATIONAL CREATIVE
DRAMA IN EDUCATION CONGRESS
ULUSLARARASI
EĞİTİMDE YARATICI
DRAMA KONGRESİ

09:00-12:30 ANA ATÖLYELER (6 Saat) (1. Oturum: 3 Saat + 30 dk Mola)

Mekan Atölye	5	Sinan Işık: Deneyim Tiyatrosu: Süreç ve Ürün Arasında Katılımcı Bir Tiyatro Formu
Münir Özkul Atölyesi	6	Gökhan Karaosmanoğlu: Süreçsel Drama ile Belirsizlikten Kolektif Ürüne: Bir Hikâyeyi Birlikte İnşa Etmek
Çok Amaçlı Salon	7	Nikos Govas & Christina Zoniou: Antigone: Yurttaşın Yasası Benni Troi: Güvensizlikler: Eğitimde Drama İçin Bir Fırsat
Cüneyt Gökçer Atölyesi	8	Benni Troi: Güvensizlikler: Eğitimde Drama İçin Bir Fırsat
Kemal Sunal Atölyesi	9	Clemens Schaub: Bedenin Diline Yolculuk – Sessiz Bir Sanat Olarak Pandomim

09:00-12:30 ANA ATÖLYELER (3 Saat + 30 dk Mola)

İnci San Atölyesi	10	Christina Zourna: “Gençler ve Genç Yetişkinler İçin Kariyer Rehberliği ve Grup Danışmanlığında Drama: Belirsizlik, Kaos ve Geçişlerde Yol Almak”

12:30-13:30 Öğle Arası

13:30-17:00 ANA ATÖLYELER (6 SAAT) (2. Oturum: 3 Saat + 30 dk Mola)

Mekan Atölye	5	Sinan Işık: Deneyim Tiyatrosu: Süreç ve Ürün Arasında Katılımcı Bir Tiyatro Formu
Münir Özkul Atölyesi	6	Gökhan Karaosmanoğlu: Süreçsel Drama ile Belirsizlikten Kolektif Ürüne: Bir Hikâyeyi Birlikte İnşa Etmek
Çok Amaçlı Salon	7	Nikos Govas & Christina Zoniou: Antigone: Yurttaşın Yasası Benni Troi: Güvensizlikler: Eğitimde Drama İçin Bir Fırsat
Cüneyt Gökçer Atölyesi	8	Benni Troi: Güvensizlikler: Eğitimde Drama İçin Bir Fırsat
Kemal Sunal Atölyesi	9	Clemens Schaub: Bedenin Diline Yolculuk – Sessiz Bir Sanat Olarak Pandomim

14:30-16:00 GÜNÜN SÖYLEŞİSİ II

AKSM AMFİ	14.30	Christina Zourna & Ioanna Papavassiliou-Alexiou: “Ortaöğretim, Yükseköğretim ve Yetişkin Eğitiminde Yaratıcı Dramanın Çeşitli Disiplinlerarası Uygulamaları ve Araştırmaları”

16:00-17:30 Kahve Arası

17:30-19:00 HAKEMLİ ATÖLYELER (Ücretsiz Kaydolun)

Cüneyt Gökçer Atölyesi	H4	Merve Ulu Bektaş: Yarım Kalanın Peşinde: Süreçte Bir Müze İnşa Etmek
İnci San Atölyesi	H5	Yıldız Kaya & Selin Çiçek: Okul Öncesinde Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi ile Yaratıcı Drama “Sarılalım mı?”

17:30-20:15 HAKEMLİ BİLDİRİ SUNUMLARI

Bildiriler son sayfada
liste olarak paylaşılmıştır.

20:00-21:00
Biletli Tiyatro Oyunu:
“Tahta Pencere”

Kongre sistemi üzerinden
bilet alınmalıdır.

SÜREÇ Mİ? SONUÇ MU?

3. GÜN

15 KASIM CUMARTESİ

33

INTERNATIONAL CREATIVE
DRAMA IN EDUCATION CONGRESS
ULUSLARARASI
EĞİTİMDE YARATICI
DRAMA KONGRESİ

09:00-12:30 ANA ATÖLYELER (6 SAAT) (1. Oturum: 3 Saat + 30 dk Mola)

Cüneyt Gökçer Atölyesi	11	Nami Eren Beştepe: Süreçte Sonucu Sonuçta Süreci Düşünmek
Adile Naşit Atölyesi	12	Pınar Özdemir Şimşek: Süreç ve Sonuç Odaklı Yaşam Deneyimlerinin Dramatik Kurgusu
Çok Amaçlı Salon	13	Ivan Kristijan Majic: Daha Azı Aramak
Kemal Sunal Atölyesi	14	Sanja Krsmanović Tasić: Yaşam Yolculuğu – Bir Yaratım (Devising) Drama/Tiyatro Atölyesi
Münir Özkul Atölyesi	15	Benni Troi: Güvensizlikler: Eğitimde Drama İçin Bir Fırsat (2. Atölye)
Mekan Atölye	16	Clemens Schaub: Bedenin Diline Yolculuk – Sessiz Bir Sanat Olarak Pantomim (2. Atölye)

09:00-12:30 ANA ATÖLYELER (3 Saat + 30 dk Mola)

İnci San Atölyesi	17	Elisabeth Ebert: Anı Yaşamak – Doğaçlama Tiyatro (2. Atölye)

12:30-13:30 Öğle Arası

13:30-17:00 ANA ATÖLYELER (6 SAAT) (2. Oturum: 3 Saat + 30 dk Mola)

Cüneyt Gökçer Atölyesi	11	Nami Eren Beştepe: Süreçte Sonucu Sonuçta Süreci Düşünmek
Adile Naşit Atölyesi	12	Pınar Özdemir Şimşek: Süreç ve Sonuç Odaklı Yaşam Deneyimlerinin Dramatik Kurgusu
Çok Amaçlı Salon	13	Ivan Kristijan Majic: Daha Azı Aramak
Kemal Sunal Atölyesi	14	Sanja Krsmanović Tasić: Yaşam Yolculuğu – Bir Yaratım (Devising) Drama/Tiyatro Atölyesi
Münir Özkul Atölyesi	15	Benni Troi: Güvensizlikler: Eğitimde Drama İçin Bir Fırsat (2. Atölye)
Mekan Atölye	16	Clemens Schaub: Bedenin Diline Yolculuk – Sessiz Bir Sanat Olarak Pantomim (2. Atölye)

13:30-17:00 ANA ATÖLYELER (3 Saat + 30 dk Mola)

İnci San Atölyesi	18	Jonathan Neelands: Varış

17:00-17:30 Kahve Arası

17:30-19:00 HAKEMLİ ATÖLYELER (Ücretsiz Kaydolun)

Münir Özkul Atölyesi	H6	Abdullah Özdemir & Zümre Gizem Yılmaz Eriş: Shakespeare'nin Nesneleri: Objeler Tiyatrosu ile Öğrenme Modeli

17:30-19:45 ÇAĞRILI KONUŞMACILAR II

AKSM AMFİ	17.30	Rachel Briley & Derya Ağaoğlu: "Evet, ve...! Drama: Süreç ve Ürün"
	18.45	Abigail Shabay: "Araştırma Aracı Olarak Dramayı Tanıtmak"

20.00-23.00 GALA YEMEĞİ

Yer: Anı Kültür Sanat Merkezi Sosyal Tesisleri
Kongre sistemi üzerinden rezervasyon yapılmalıdır.

SÜREÇ Mİ? SONUÇ MU?

4. GÜN

16 KASIM PAZAR

33.

INTERNATIONAL CREATIVE
DRAMA IN EDUCATION CONGRESS
ULUSLARARASI
EĞİTİMDE YARATICI
DRAMA KONGRESİ

09:00-12:30 ANA ATÖLYELER (6 SAAT) (1. Oturum: 3 Saat + 30 dk Mola)

Adile Naşit Atölyesi	19	Zeki Özen: "Mutlu Olma Cesareti" Süreç ve Sonuç Sarkacı: Forum Tiyatro ve Eğitimde Drama Arasında Gidiş-Gelişler
Mekan Atölye	20	Yasin Yürekli: Fiziksel Komedi ve Clown Atölyesi
Çok Amaçlı Salon	21	Yonca Sekmen: Hareketin İzinden
İnci San Atölyesi	22	Sanja Krsmanović Tasić: Yaşam Yolculuğu – Bir Yaratım (Devising) Drama/Tiyatro Atölyesi (2. Atölye)

09:00-12:30 ANA ATÖLYELER (3 Saat + 30 dk Mola)

Kemal Sunal Atölyesi	23	Pelin Sarıkaya: Nefesin Süreci, Sesin Sonucu: Bedenden Söze Uzanan Bir Keşif Atölyesi

11:00-12:30 ÇOCUKLAR VE GENÇLER İÇİN ATÖLYELER (Ücretsiz Kaydolun)

Cüneyt Gökçer Atölyesi	24	Yıldırım Kaan Çelik: İlkokul 4. Sınıf Öğrencileri ile Yaratıcı Drama
Münir Özkul Atölyesi	25	Esra Düzgün Özdeniz: Ortaokul Öğrencileri ile Yaratıcı Drama
AKSM Sanat Galerisi	26	Tanju Kanbertay Bozkurt: Lise Öğrencileri ile Yaratıcı Drama

12:30-13:30 Öğle Arası

13:30-17:00 ANA ATÖLYELER (6 SAAT) (2. Oturum: 3 Saat + 30 dk Mola)

Adile Naşit Atölyesi	19	Zeki Özen: "Mutlu Olma Cesareti" Süreç ve Sonuç Sarkacı: Forum Tiyatro ve Eğitimde Drama Arasında Gidiş-Gelişler
Mekan Atölye	20	Yasin Yürekli: Fiziksel Komedi ve Clown Atölyesi
Çok Amaçlı Salon	21	Yonca Sekmen: Hareketin İzinden
İnci San Atölyesi	22	Sanja Krsmanović Tasić: Yaşam Yolculuğu – Bir Yaratım (Devising) Drama/Tiyatro Atölyesi (2. Atölye)

13:30-15:00 HAKEMLİ ATÖLYELER (Ücretsiz Kaydolun)

Cüneyt Gökçer Atölyesi	H7	Gül Bölücek: M.O.D. ile Yolum Durağım (Müzik, Oyun, Drama)
Münir Özkul Atölyesi	H8	Meral Erdoğan Şahin: Oyun İçinde Oyun: Dramadan Kurgusal Metine Bir Yolculuk

15:15-16:00 GÜNÜN SÖYLEŞİSİ III

AKSM AMFİ	15.15	Charru Sharma: "Sınıf ile Yaşam Arasında Köprü Kurmak: Çocuk Gelişimi Perspektifinden Yaratıcı Dramayı Keşfetmek"

16:00-16:30 Kahve Arası

16.30-17.30 KAPANIŞ TÖRENİ

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Yaratıcı Drama Eğitimcilerinin Süreç–Ürün Dengesine Bakışı: Bir Vinyet Çalışması

Lügen Ceren Güneş^{1*} & Ömer Adıgüzel²

¹ Çocuk Gelişimi Bölümü Ankara Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Fakültesi

² Güzel Sanatlar Eğitimi Ankara Üniversitesi

lugencerenkiyan@gmail.com

Özet

Yaratıcı drama, katılımcıların deneyim yoluyla öğrenmelerini, empati geliştirmelerini, eleştirel düşünme becerilerini kullanmalarını ve sanatsal ifade biçimlerini zenginleştirmelerini amaçlayan pedagojik bir süreçtir. Bu yaklaşımın merkezinde süreç odaklı öğrenme anlayışı yer almakta, bireylerin etkin katılımı ve deneyimlerinden hareketle anlam üretmeleri hedeflenmektedir. Ancak uygulama alanında uzun süredir tartışılan en önemli konulardan biri, yaratıcı drama çalışmalarında sürece mi yoksa süreç sonunda ortaya çıkan ürüne mi öncelik verilmesi gerektiğidir. Süreç odaklı yaklaşım, öğrenmenin kalıcılığına ve bireysel gelişime dikkat çekerken; ürün odaklı yaklaşım, gösteri, sahneleme veya performansın estetik değerine ağırlık vermektedir. Bu iki yönelim, drama liderlerinin pedagojik karar alma süreçlerinde zaman zaman çatışma yaratmakta; zaman kısıtlılığı, kurum beklentileri, izleyici talepleri ya da katılımcı motivasyonu gibi unsurlar tercihleri etkilemektedir. Bu araştırmanın amacı, yaratıcı drama eğitimcilerinin süreç–ürün ikilemi karşısındaki pedagojik tercihlerini ortaya koymak, bu tercihlerin ardında yatan gerekçeleri belirlemek ve tercihlerinin bağlama göre nasıl farklılaştığını incelemektir. Araştırma, karma yöntem yaklaşımı ile desenlenmiştir. Veri toplama aracı olarak, uzman görüşleriyle kapsam geçerliği sağlanacak kısa vinyet senaryolardan oluşan form kullanılacaktır. Katılımcılardan her vinyeti okuyarak üç seçenektan birini (süreç odaklı / ürün odaklı / dengeli) işaretlemeleri, seçimlerini yazılı olarak gerekçelendirmeleri ve ayrıca verilen kontrol listesinde yer alan pedagojik faktörlerden uygun gördüklerini işaretlemeleri istenecektir. Araştırmaya, Türkiye’de yaratıcı drama alanında eğitim almış veya liderlik deneyimine sahip 15–30 gönüllü eğitimcinin katılımı planlanmaktadır. Veri toplama süreci çevrim içi ortamda yürütülecek; katılımcılar bilgisayar veya mobil cihaz üzerinden Google Form aracılığıyla formu dolduracaktır. Formun ilk sayfasında Aydınlatılmış Onam Metni yer alacak ve katılımcıların “Onay veriyorum” seçeneğini işaretlemeleri zorunlu tutulacaktır; bu onay verilmeden formun diğer bölümlerine geçiş mümkün olmayacaktır. Elde edilen yanıtlar, nicel olarak frekans ve yüzde dağılımlarıyla betimlenecek; nitel olarak ise betimsel analiz ve içerik analiziyle çözümlenerek süreç–ürün tercihlerinin ardında yatan pedagojik değerler açığa çıkarılacaktır. Beklenen sonuçlar, drama eğitimcilerinin süreç–ürün tercihlerinin bağlama göre farklılaştığını ve sürecin ürünle karşıt değil, birbirini tamamlayan iki boyut olarak algılandığını gösterecektir. Bu bulguların, yaratıcı drama uygulamalarında süreç–ürün dengesinin yeniden değerlendirilmesine katkı sağlaması, eğitimcilerin pedagojik karar süreçlerine ışık tutması ve alana özgün bir veri seti kazandırması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: karma yöntem, süreç–ürün dengesi, vinyet çalışması, yaratıcı drama

Telveli Geometri Kitabından Drama Atölyesine: İlkokul Öğrencilerinde Geometri Kavramlarını Somutlaştırma Deneyimi

Hatice Gözde Uysal

İlköğretim Matematik Öğretmenliği Şehit Savcı Mehmet Selim Kiraz Ortaokulu
hgozdeuysal@yahoo.com

Özet

Geometri, ilkokul düzeyinde öğrenciler için genellikle soyut ve kavram yanılgılarının sık yaşandığı bir alan olarak öne çıkmaktadır. Bu araştırmanın amacı, geometri konularını somutlaştırmak, öğrencilerin önceden sahip oldukları kavram yanılgılarını azaltmak ve öğrenme sürecine yaratıcı bir boyut kazandırmaktır. Bu bağlamda Telveli Geometri kitabından hareketle bir drama atölyesi tasarlanmış ve farklı gruplar üzerinde uygulanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu 3. sınıf düzeyinde öğrenim gören 37 öğrenci, 20 kişilik karma bir sınıf ve matematik öğretmenlerinden oluşan katılımcılar meydana getirmiştir. Uygulama sürecinde öğrenciler, geometrik kavramları drama yöntemleri aracılığıyla deneyimleme fırsatı bulmuşlardır. Atölye etkinlikleri süresince katılımcılardan hem süreç gözlemleri alınmış hem de uygulama sonunda yazılı geri bildirimler toplanmıştır.

Veriler, öğrencilerin ve öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen yazılı dokümanların nitel analiziyle değerlendirilmiştir. Bulgular, drama yöntemiyle yürütülen atölye çalışmalarının öğrencilerin geometri kavramlarını somutlaştırmalarına katkı sağladığını, öğrenme sürecinde motivasyonu artırdığını ve önceden oluşmuş kavram yanılgılarının büyük ölçüde giderilmesine yardımcı olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerden alınan geribildirimler de drama yönteminin sınıf ortamında uygulanabilirliğine ve kalıcı öğrenmeye sunduğu katkılara işaret etmektedir.

Sonuç olarak, Telveli Geometri temelli drama atölyesi, hem öğrenciler hem de öğretmenler açısından öğrenme sürecini daha anlamlı, somut ve kalıcı hale getiren bir yöntem olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma, geometri öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasına ilişkin önemli örnekler ve öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: drama, geometri öğretimi, kavram yanılgısı, somutlaştırma

Öğretmenliği Öğrenme Süreci: Yaratıcı Drama Deneyimiyle Pedagojik Bir Dönüşüm

Elif Özcan

Temel Eğitim/Okul Öncesi Öğretmenliği Programı Başkent Üniversitesi
eaykanatozcan@gmail.com

Özet

Öğretmenlik, yalnızca bilgi aktarmak değil; öğrenme süreçlerini anlamayı, öğrenciyle empatik bir bağ kurmayı ve öğrenmeyi estetik bir insan deneyimi olarak inşa etmeyi gerektiren bir meslektir. Ancak öğretmen yetiştirme programlarında bu yön çoğu zaman geri planda kalmakta; öğretmen adayları öğretme eylemini bilişsel düzeyde kavrarken, öğrenmenin duysal, estetik ve yaşantısal boyutlarını yeterince deneyimleyememektedir. Bu araştırma, yaratıcı dramanın öğretmen eğitiminde yalnızca bir yöntem değil, öğretmenlik bilgisinin, pedagojik duyarlılığın ve mesleki kimliğin biçimlendiği bir süreç alanı olarak nasıl işlev gördüğünü incelemeyi amaçlamaktadır. Temel araştırma sorusu, “Yaratıcı drama süreci öğretmen adaylarının öğretmenlik kimliği, öğrenme biçimleri ve pedagojik farkındalıkları üzerinde nasıl bir dönüşüm yaratmaktadır?” biçimindedir.

Bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımıyla desenlenecek olup deneyim temelli bir durum çalışması olarak yürütülecektir. Çalışmanın amacı, öğretmen adaylarının yaratıcı drama süreci içinde öğretmenlik öğrenmelerinin nasıl gerçekleştiğini derinlemesine incelemektir. Araştırmada, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılacaktır. Katılımcıların, bir üniversitenin Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören ve “Eğitimde Drama” dersine devam eden yaklaşık 20 öğretmen adayından oluşması planlanmaktadır. Katılımcıların gönüllülük esasına dayalı biçimde araştırmaya dâhil edilmesi, yaratıcı drama sürecinin doğal akışını korumayı ve öğrenme deneyiminin bütüncül biçimde gözlemlenmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Araştırma, ilgili üniversitenin etik kurul onayının alınmasının ardından yürütülecek ve katılımcı gizliliği ile gönüllülük ilkelerine tam uyum sağlanacaktır. Sekiz haftalık uygulama süreci, yaratıcı dramanın pedagojik döngüsüne paralel biçimde hazırlık (ön algıların belirlenmesi), uygulama (drama atölyeleri) ve yansıtma (görüşmeler, günlükler, akran değerlendirmeleri) olacak şekilde üç aşamada yürütülecektir. Veriler; yarı yapılandırılmış görüşmeler, gözlemler, yansıtma günlükleri, akran değerlendirmeleri ve araştırmacı günlüğüyle toplanacaktır. Veriler Miles ve Huberman’ın (1994) tematik içerik analiziyle çözümlenecek; üçlü veri triangülasyonu sağlanacaktır. Bulgular, Dewey’nin (1934) öğrenmeyi estetik bir deneyim olarak gören yaklaşımı, Schön’ün (1983) reflection-in-action modeli ve Bolton’un (1985) yaratıcı drama pedagojisi çerçevesinde yorumlanacaktır. Araştırmanın, öğretmenlik kimliği gelişiminde yaratıcı dramanın dönüştürücü rolünü açığa çıkararak sürece dayalı pedagojik göstergelere katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, öğretmenliği öğrenme süreci, deneyimsel öğrenme, mesleki kimlik inşası, pedagojik dönüşüm

Ortaokul Öğrencilerinin Görüşlerine Göre Drama Deneyimlerinin Süreç ve Sonuç Açısından Değerlendirilmesi

Esin Yalçın

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
esindoganci@hotmail.com

Özet

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin yaratıcı drama deneyimlerinden yola çıkarak yaratıcı dramada sürecin mi ürünün mü önemli olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yönteminde, fenomenoloji (olgubilim) deseninde tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Bursa il merkezindeki bir ortaokulda öğrenim görmekte olan 12 kadın, 6 erkek olmak üzere toplamda 18 öğrenciden oluşmuştur. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma verileri 2025-2026 eğitim öğretim dönemi içinde 10.09.2025 ve 20.09.2025 tarihleri arasında toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş, oluşturulan kodların ortak noktaları belirlenerek sınıflandırılmış ve temalar oluşturulmuştur. Araştırmanın analizinde güvenilirliği sağlamak üzere oluşturulan temalar ve kodlar alan uzman görüşüne sunulmuş ve analiz tamamlanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler oluşturulan tablo üzerinde frekanslarıyla birlikte sunulmuş, öğrencilerin ifadelerinden yapılan doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Ortaokul öğrencilerinin görüşlerine göre drama deneyimlerinin süreç ve sonuç açısından değerlendirilmesi, öğrencilerin ürettikleri metaforlar, drama çalışmalarında öğrencileri en çok etkileyen durumlar ve öğrenci görüşlerine göre drama temaları üzerinden değerlendirilmiştir. Ortaokul öğrencilerinin drama deneyimlerini, süreç ve sonuç yönünden değerlendirildiğinde öğrencilerin büyük oranda dramayı duygusal ve sosyal gelişimlerini destekleyen, etkileşim fırsatı sunan, öğrenme ve kendini ifade etme imkanı sunan dinamik bir süreç olarak algıladıkları görülmüştür. Öğrencilerin metaforları, deneyimleri ve görüşlerinden yola çıkarak yapılan analizler drama çalışmalarının öğrenciler üzerindeki etkilerini ortaya koyarak sürecin önemine dair kanıt sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, ortaokul öğrencileri, süreç, deneyim

Creative Drama–Based Mathematical Modelling Process to Support Students at Risk of Mathematical Learning Difficulties

Belma Türker Biber ^{1,*} & Mehtap Çil ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Aksaray Üniversitesi

² Sınıf Öğretmenliği Frankfurt Başkonsolosluğu Frankfurt Eğitim Ataşeliği

belmaturkerbiber@gmail.com

Özet

Conventional mathematical instruction may prove inadequate in catering to the requirements of students grappling with learning challenges. Consequently, there is an urgent requirement for alternative, student-centred, and interactive methods. Creative drama constitutes an innovative teaching approach that supports both the cognitive and affective development of students, ultimately enabling the concretisation of mathematical concepts. In this regard, this study investigates how a creative drama–based teaching method for students at risk of mathematical learning difficulties influences the process of solving mathematical modelling tasks, the cycles of mathematical thinking, classroom participation, conceptual understanding, and students’ perceptions of learning, by implementing lesson plans that situate modelling activities within dramatic scenarios. In order to this end, lesson plans were devised in which mathematical modelling activities were presented within a dramatic situation. The objective of these lessons was to facilitate comprehension of mathematical concepts for students encountering challenges in the domain of mathematics through the utilisation of role-playing exercises. Mathematical modelling activities are thought-revealing exercises that require the resolution of complex problems in daily life using mathematics. When this feature of modelling activities is addressed within the drama approach, it enables students to act out familiar situations they encounter in daily life within the classroom environment in the context of their own life experiences and to offer solutions to these situations during the process. The research was designed as a qualitative research design. The study group consisted of students aged 9-11 who were identified as being at risk for mathematical learning difficulties through the use of the Multiple Filter Model. Within the scope of the research, mathematical modelling activities were implemented for these students as part of creative drama-based mathematics lessons designed to enhance conceptual understanding and engagement. The present study is informed by data derived from the mathematical modelling component of a larger six-week research project. The data collected from mathematics achievement tests administered at the beginning and end of the process, researcher diaries documenting classroom observations. The data were analyzed using descriptive analysis techniques. Findings revealed that the use of creative drama enhanced the interest and engagement of students at risk of learning difficulties in the mathematical modelling process. Moreover, participation in drama-based activities enabled students to better comprehend mathematical concepts within modelling tasks through sensory, psychomotor, and cognitive experiences.

Anahtar Kelimeler: mathematical modelling, drama-based mathematics teaching, mathematical learning difficulties, process-oriented approach

Tasarım Odaklı Süreçte Yaratıcı Dramanın Rolü

Sayime Arıkız

Teknoloji ve Tasarım Öğretmeni Meb
sayimearikiz@hotmail.com

Özet

Ders sürecinin öğrencide kazandırdıklarına bakılmaksızın sadece sınav sonuçlarına göre yapılan uygulamalar, eğitimin analitik ve araştırmacı yönünü ihmal etmektedir. Öte yandan günümüzde derslerin işlenişinde hala geçerli olan ve davranışçı ekolün uygulamaları sonucunda ortaya çıkan Newton Paradigması yer almaya devam etmektedir. Bu paradigmaya göre “bilgi” ön plana alınmış, son derece önemli olan gözlemlene, sorgulama, imgeleme, yorumlama ve yaratıcılık gibi beceriler geri plana itilmiştir. W. James “Öğretmenlerle Psikoloji Üzerine Söyleşiler” isimli kitabında öğretmenlerden, çocukların zihinlerine alışlagelmiş kalıpları yerleştirmemelerini, onların gerçeğe kendi gayretleriyle ulaşmaya yardımcı olmalarını istemektedir. Piaget, zihinsel gelişim için gösterdiği dört ana bileşenden (Olgunlaşma, Tecrübe, Sosyal Etkileşim ve Dengelenme) biri olan Sosyal Etkileşim için çocukların oyunlar oynadığı, tartıştığı ve akranlarıyla iş bölümü yaptığı bir süreçten bahseder.

Teknoloji ve Tasarım dersi bilgiyi olduğu gibi değil, onu anlamlandırma ve kavrama üzerine ele alan bir derstir. Dersin yaklaşımı, bilginin bir bütün olarak algılanması, öğrenciler tarafından yeniden yapılandırılması ve paylaşılması (bilgi süreçleme) esasına dayanır. Çalışmada Ortaokul 8.sınıf Teknoloji ve Tasarım dersi Ürün Geliştirme ünitesinin klasik işlenişinden uzaklaşılarak, dersin süreç odaklı olmasından hareketle ortak paydada bulunduğu yaratıcı drama yöntemi ile işlenmesine yer verilmiştir. Çalışmada deney ve kontrol grupları oluşturularak her grupta 18 öğrenci yer almıştır. Deney grubunda yaratıcı drama yöntemiyle, kontrol grubunda geleneksel öğretim yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi olarak yarı yapılandırılmış odak grup görüşmeleri ve yapılandırılmamış öğrenci günlükleri kullanılmıştır. Nitel veriler betimsel ve içerik analizleri yapılarak yorumlanmıştır.

Öğrenci görüşlerine ve günlüklerden alınan tema ve kodlamalara göre yaratıcı drama ile dersin işlenişi, farklı fikirler üretme, taslak hazırlama ve ürünleri sunma konularında öğrencilere katkı sunmasının yanı sıra kendini ifade etmekte zorlanmayan, üreten, düşünen, sorgulayan, bilimsel yetilere ve akademik yeterliliğe sahip bireylerin yetişmesine katkıda bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: teknoloji ve tasarım, yaratıcı drama, ürün geliştirme

Yaratıcı Dramaya Yönelik Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Öz Yeterlik Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Burak Cesur¹ & Bilge Kuşdemir Kayıran^{2,*}

¹ Temel Eğitim Gaziantep Üniversitesi

² Temel Eğitim Bölümü Gaziantep Üniversitesi
kbilge01@gmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, temel eğitimde görev yapan öğretmenlerin yaratıcı dramaya yönelik planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerine ilişkin öz yeterlik algılarının değerlendirilebilmesi sağlayacak bir ölçme aracı geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda, yaratıcı dramanın planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerine ilişkin yeterlikler Delphi tekniği kullanılarak tespit edilmiştir. Üç aşamada gerçekleştirilen Delphi tekniğinin birinci aşamasında uzman grubu belirlenmiş, ulusal ve uluslararası literatür incelemesi sonucunda ön yeterlik maddeleri oluşturulmuştur. İkinci aşamada, I. Delphi anketi oluşturulmuş ve uzman grubuna anket gönderilerek geri bildirimler alınmış ve elde edilen veriler analiz edilmiştir. Üçüncü aşamada ise II. Delphi anket formu hazırlanmış ve I. Delphi anketinden elde edilen verilerin analiz sonuçlarıyla birlikte uzmanlara gönderilmiştir. Yine uzmanlardan alınan geri bildirimler doğrultusunda veriler analiz edilmiştir. II. Delphi anketi sonucunda bütün yeterlikler üzerinde görüş birliği sağlandığı tespit edilmiştir. Delphi tekniği ile ortaya konan yeterlikler, “yaratıcı dramayı planlama, uygulama ve değerlendirme” yeterlik alanı altında sınıflandırılan yeterlik maddeleri ile sınırlı tutulmuştur. Hazırlanan 30 maddelik denemelik form beşli Likert tipinde düzenlenmiş ve 1-“Hiç katılmıyorum”, 5-“Tamamen katılıyorum” şeklinde derecelendirilmiştir. Basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenen araştırmanın örneklemini 178 sınıf ve okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur. Ölçek, gerekli etik kurul izinleri alındıktan sonra, öğretmenlere Google form aracılığıyla ulaştırılmıştır. Elde edilen veriler üzerinden, ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi gerçekleştirilmiş, asal eksenlere göre döndürülmüş temel bileşenler analizi ile üç faktörlü 26 maddelik bir yapı ortaya çıkmıştır. Alt ölçeklerde sırasıyla 11, 8 ve 7 madde yer almıştır. Üç faktörün varyansın %68.086’sını açıkladığı görülmüştür. Alt ölçekler, “planlama”, “uygulama” ve “değerlendirme” olarak adlandırılmıştır. Güvenirliğini test etmek için hesaplanan Cronbach Alfa güvenirlilik katsayıları ölçeğin geneli için .97 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak, "Yaratıcı Dramaya Yönelik Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Öz Yeterlik Algısı Ölçeği"nin temel eğitimde görev yapan öğretmenlerin öz yeterlik algılarını değerlendirmede kullanılabilir geçerlik ve güvenirliliğe sahip olduğu söylenebilir. Ölçek geliştirme çalışmasının ikinci basamağı olan Doğrulayıcı Faktör Analizi için veri toplama süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, öz yeterlik algısı, sınıf öğretmeni, okul öncesi öğretmeni

Sınıf Öğretmenliği Programındaki İlköğretimde Drama Dersinin Yirmi Yıllık Dönüşümü: Öğretim Elemanlarının Görüşleri Bağlamında Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Erdem Erem ^{1,*} & Selin Atalay ¹

¹ Sınıf Öğretmenliği Ege Üniversitesi
erdemeremm@gmail.com

Özet

Eğitimde Yaratıcı Drama (EYD), bireylerin iletişim, empati, özgüven ve yaratıcılık becerilerini destekleyen önemli bir pedagojik yaklaşımdır. Bir çok araştırmada da bu yöntemin, özellikle öğretmen adaylarında eleştirel düşünme ve sosyal-duygusal öğrenme yeterliklerini güçlendirdiğini doğrulamaktadır. Türkiye’de öğretmen yetiştirme programlarının gelişiminde, 1998 yılındaki eğitim fakültesi akreditasyonları kritik bir dönüm noktası olmuş ve bu süreçle birlikte drama dersi, Sınıf Öğretmenliği programlarında zorunlu bir statü kazanmıştır. Bu yapısal değişim sayesinde, 2002 yılından itibaren mezun olan sınıf öğretmenleri, drama yöntemini mesleki yetkinliklerine katmışlardır. Araştırmanın ana problemi, drama dersinin zorunlu statü kazanmasından sonraki uzun bir süreçte (2005–2025), dersin öğretmen yetiştirme programındaki konumu, içeriği ve uygulanışına dair yapısal ve pedagojik değişimlerin yeterince incelenmemiş olması ve bu değişimlerin öğretim elemanları tarafından nasıl algılandığının ortaya konulmasıdır. Araştırmanın amacı, 2005–2025 yılları arasında “İlköğretimde/İlkokulda Drama” dersine ilişkin öğretim elemanlarının derse bakışları, dersin uygulanışı, öğrenciler ve ders hakkındaki bilgilerini incelemek ve sınıf öğretmeni yetiştirme alanında başlangıçtan bugüne değişim olup olmadığını ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü’ne bağlı olarak Erem tarafından “Eğitim Fakültelerinin Sınıf Öğretmenliği Programında Yer Alan İlköğretimde Drama Dersinin Değerlendirilmesi” başlıklı araştırma 2004-2005 yılında yürütülmüştür. Güncel olarak yapılan bu araştırmada ise Erem’in (2005) araştırması 2025 yılında da uygulanmış ve iki dönemin verileri karşılaştırmalı biçimde incelenmiştir. Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Örneklem grubu 10 farklı üniversitede bu dersi yürüten öğretim elemanlarından oluşmaktadır. Katılımcılara araştırmacı tarafından hazırlanan ve geçerlik güvenirliği yapılmış olan 38 sorudan oluşan bir anket ve açık uçlu sorular çevrim içi ortamda uygulanmıştır. Bu örneklem üzerinden cevaplanan anket soruları betimsel analize tabi tutularak dersin yirmi yıllık süreçteki mevcut durumu ortaya konmuştur. Bu çalışma, Türkiye’de öğretmen eğitimi programlarında drama dersine ilişkin yirmi yıllık dönüşümü öğretim elemanlarının bakış açısından belgeleyerek, alanın tarihsel gelişimine ve güncel eğilimlerine ışık tutmaya çalışmaktadır. Özellikle öğretim programlarının farklılıklar göstermesi, ders saatinin düşürülmesi, dersin akademik çevrelerce herkes tarafından verilebilir görülmesi gibi konularda öğretim elemanlarının problem yaşadıkları ortaya konulmuştur. Araştırmadan elde edilen bulguların ışığında, derse yönelik öğretmen yetiştirme politikalarının güncellenmesi ve içeriklerin geliştirilmesi konularında öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, öğretmen eğitimi, ilköğretimde drama, ilkokulda drama

Süreç mi Sonuç mu? Öğretmenlerin Müzede Yaratıcı Drama Deneyimlerinin İncelenmesi (Mersin Arkeoloji Müzesi Örneği)

Güneş Erkan

Bilim ve Sanat Merkezi Yenişehir Belediyesi Bilsem
gunes.erkano919@gmail.com

Özet

Bu çalışmada müzede yaratıcı drama uygulamalarında süreç odaklı ve sonuç odaklı yaklaşımların öğretmenlerin öğrenme deneyimleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bu çalışmanın amacı, müzede yaratıcı drama uygulamalarında süreç odaklı ve sonuç odaklı yaklaşımların öğretmenlerin öğrenme, yaratıcılık ve motivasyon algılarına etkisini karşılaştırmaktır. 12 öğretmen ile gerçekleştirilen yaratıcı drama yöntem ve teknikleri ile kurgulanan planlı bir müze uygulamasında bir grup süreç odaklı, diğer grup ise sonuç odaklı etkinliklere katılmıştır. Yöntem olarak durum çalışması şeklinde desenlenmiştir. Çalışma Grubu: 12 öğretmen 2 gruba ayrılmıştır. Grup 1 Süreç Odaklı, Grup 2 Sonuç Odaklı etkinlikler yolu ile çalışmıştır. Uygulama öncesi ve sonrası KİT uygulanmıştır. Uygulama sonunda çalışma grubuna nitel araştırma yöntemlerinden Görüşme Formu uygulanmış olup, görüşme formundan elde edilen veriler, betimsel içerik analizine tabi tutulmuştur. Verilerin analizi neticesinde, süreç odaklı grubun motivasyon ve yaratıcılık algısının daha yüksek olduğu, sonuç odaklı grupta ise ürün ve disiplin duygusunun vurgulandığı ortaya çıkmıştır. Bulgular, yaratıcı dramada sürecin öğrenme deneyimini derinleştirdiğini, sonucun ise düzen ve tatmin sağlamada etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Nicel analiz KİT verileri bildiri sunumunda tablolar ile ifade edilecektir.

Anahtar Kelimeler: süreç odaklı öğrenme, sonuç odaklı öğrenme, müzede drama, eğitim ortamı, öğretmen eğitimi

Drama Uygulamalarının Öğretmenlerin Mesleki Gelişimlerine Katkısı

Sezgin Koçyiğit

Türkçe Eğitimi Milli Eğitim Bakanlığı

sezginkoc21@hotmail.com

Özet

Son yıllarda öğrenci merkezli ve etkileşim temelli yaklaşımların önem kazanmasıyla birlikte, drama yöntemi, öğretmenler açısından yenilikçi, geliştirici ve dönüştürücü bir öğretim alanı olarak öne çıkmıştır. Drama, öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını sağlarken, öğretmene de yaratıcı ve yönlendirici bir rehberlik rolü kazandırmaktadır. Bu doğrultuda, öğretmenlerin drama temelli uygulamalara ilişkin deneyimlerinin incelenmesi, yöntemin mesleki gelişime ve öğretim süreçlerine olan katkılarının belirlenmesi açısından önemli görülmektedir. Bu araştırmanın amacı, İl Millî Eğitim Müdürlüğü bünyesinde yürütülen drama uygulamalarına katılan öğretmenlerin görüşlerini inceleyerek bu uygulamaların öğretmenlerin mesleki, kişisel ve pedagojik gelişimlerine katkılarını ortaya koymaktır. Araştırmada temel nitel araştırma deseni benimsenmiştir. Bu desen, bireylerin yaşantılarını, deneyimlerini ve bu deneyimlere yükledikleri anlamları derinlemesine incelemeye olanak tanıyan bir yaklaşımdır.

Uygulama sürecine 32 öğretmen gönüllü olarak katılmış, ancak veri doygunluğuna ulaşılması nedeniyle analizler 15 öğretmenin görüşüyle sınırlandırılmıştır. Katılımcılar, farklı branş ve eğitim kademelerinde görev yapan öğretmenlerden oluşmaktadır. Araştırma, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 2025/08 sayılı toplantısında alınan 2025/480 protokol numaralı kararı ile etik onay alınarak yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış; elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiş, temalar ve kodlar belirlenmiştir.

Araştırma bulguları, öğretmenlerin drama eğitimine yönelik algılarının çok boyutlu bir gelişim sürecini yansıttığını göstermektedir. Katılımcılar, drama uygulamalarına kişisel gelişim, mesleki yenilenme ve sosyal etkileşim amacıyla katıldıklarını belirtmiştir. Drama sürecinin öğretmenlerde yaratıcılık, özgüven, farkındalık ve empati becerilerini geliştirdiği; sınıf ortamını daha dinamik, katılımcı ve kapsayıcı hâle getirdiği saptanmıştır. Ayrıca drama uygulamalarının öğretmenler arasında güven, aidiyet ve dayanışma duygusunu güçlendirdiği belirlenmiştir.

Bununla birlikte, süre kısıtlılığı, fiziksel mekân yetersizlikleri ve materyal eksiklikleri gibi unsurların sürecin verimliliğini sınırladığı ifade edilmiştir. Sonuç olarak, drama yöntemi öğretmenlerin yaratıcı düşünme, pedagojik esneklik ve duygusal dayanıklılık gibi temel mesleki yeterlik alanlarını güçlendiren etkili bir araç olarak değerlendirilmektedir. Drama temelli uygulamaların eğitim ortamlarında süreklilik, kurumsal destek ve uygulama temelli eğitimlerle güçlendirilmesi, öğretmenlerin mesleki gelişiminde sürdürülebilir bir katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: drama uygulamaları, öğretmen görüşleri, mesleki gelişim

Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Görüşlerine Göre Beden Eğitimi Derslerinde Kök Değerlerin Öğretiminde Drama Yönteminin Kullanılması

Züleyha Avşar

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bursa Uludağ Üniversitesi
zuleyha@uludag.edu.tr

Özet

MEB (2018), tüm ortaokul öğretim programlarında olduğu gibi Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nda da kök değerleri adalet, dostluk, dürüstlük, sabır, saygı, sevgi, öz denetim, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik olarak belirlemiştir. Bu araştırmanın amacı, kök değerlerin öğretiminde yaratıcı drama yönteminin kullanımına ilişkin beden eğitimi öğretmen adaylarının görüşlerini incelemektir.

Araştırma nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni ile yürütülmüştür. Çalışma grubunu, 2024-2025 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Dönemi'nde Bursa Uludağ Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan ve seçmeli MB014 Karakter ve Değer Eğitimi dersini alan beden eğitimi öğretmeni adayları (N=23) oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, (1) her ders sonunda öğretmen adaylarının tuttukları yansıtıcı günlükler ve (2) dönem sonunda yapılan odak grup görüşmesi ile iki aşamalı olarak toplanmıştır. Verilerin analizinde doküman analizi ve içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, “öğrenme deneyimi ve duygusal katılım”, “değerlerin içselleştirilmesi”, “öğretmenlik becerilerine katkı”, “yöntemle ilgili zorluklar ve öneriler” ile “yansıtıcı değerlendirme ve öz farkındalık” olmak üzere beş ana tema altında toplanmıştır.

Beden eğitimi öğretmeni adayları, yaratıcı drama yöntemiyle işlenen değerler eğitimi derslerini süreç açısından eğlenceli, aktif katılıma dayalı, duygusal yoğunluğu yüksek, hareketli, iletişim açısından güçlü ve katılımcı olarak nitelendirmiştir. Katılımcılar, yaratıcı drama yöntemi ile işlenen değerler eğitiminin öğrencilerde sonuç olarak empati, iletişim, yaratıcılık, duyuşsal beceriler ve özgüveni geliştirebileceğini belirtmiştir. Bu bulgular kongre temasını destekler niteliktedir.

Bununla birlikte, öğretmen adaylarının drama yöntemini materyal ihtiyacı olmadan da beden eğitimi derslerini işlemek konusunda güçlü bir yöntem olarak gördüklerini belirtmiştir. Öğretmen adaylarının bir kısmı yöntemi uygulamak için yeterli alt yapıya sahip olmadıklarını, drama sürecini yönetme konusunda pedagojik yeterlik ve deneyim eksikliği nedeniyle endişe duyduklarını ifade etmiştir. Sonuç olarak, yaratıcı drama yöntemi beden eğitimi derslerinde kök değerlerin öğretimi için etkili bir araç olarak görülmekte, ancak öğretmen adaylarının bu yöntemi uygulamaya dönük becerilerinin güçlendirilmesi gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: beden eğitimi dersi, kök değerler, drama yöntemi

Süreçsel Drama ile Nezaketi Sorgulamak: Psikolojik Danışmanlarla Çevrimiçi Atölye Deneyimi

Gökhan Karaosmanoğlu

Temel Sanat Eğitimi Ankara Üniversitesi
gkaraosmanoglu@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, süreçsel drama aracılığıyla okul ortamında kişilerarası ve kurumsal nezaketi; eşitlik, adalet ve kapsayıcılık bağlamında incelemektir. Araştırma, “Nezaketi Yeniden Keşfetmek: Psikolojik Danışmanlarla Çevrimiçi Süreçsel Drama Atölyesi” başlıklı altı saatlik çevrimiçi atölyenin bulgularını temel almaktadır. Atölyeye Türkiye’nin farklı illerindeki okullarda görev yapan 12 psikolojik danışman katılmıştır. Çalışma, Ankara Keçiören’deki bir ortaokulda geçen “öğretmenler kurulu toplantısı” temalı bir ön metin üzerinden yapılandırılmıştır. Katılımcılar bu ön metinden hareketle, tanıdık ve tanımadık kişilere yönelik nezaket farkları, otoritenin tutumu ve kurumsal adalet gibi sorular üzerine düşünmeye davet edilmiştir. Rollerin yapılandırılması, dramatik kurgunun inşası ve doğaçlamalar Zoom dijital platformunun ara odalarında gruplar halinde gerçekleştirilmiş; süreç boyunca çevrimiçi formlar aracılığıyla doğaçlama tasarımı ve tartışmalara ilişkin geri bildirimler toplanmıştır. Araştırma katılımcı eylem araştırması yaklaşımıyla yürütülmüş; veriler atölye gözlemleri, katılımcı yanıtları, çevrimiçi formlar ve yansıtıcı değerlendirme notları aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler, tematik içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Analiz sonucunda güç ve statü ilişkileri, adalet ve eşitlik algısı, nezaket ve etik davranış, kurumsal kültürün etkisi ve katılımcı farkındalıkları gibi temalar ortaya çıkmıştır. Bulgular, güç ve statü farklarının, sosyal kimliklerin ve kurumsal yapıların okul ortamlarındaki nezaket algısı ve davranışları üzerinde belirleyici olduğunu göstermiştir. Katılımcılar, kurum içi adalet, eşitlik ve bireysel sorumluluk arasındaki bağlantıları tartışarak, ayrımcılık ve farklı uygulamaları fark etmişlerdir. Sonuç olarak, süreçsel drama çevrimiçi ortamda da katılımcıları sosyal normlar, kurumsal adalet ve kişilerarası etik üzerine eleştirel biçimde düşünmeye teşvik etmektedir. Atölyede kullanılan yapılandırılmış yansıtıcı formlar, ara odalarda gerçekleştirilen paylaşımlar ve doğaçlamalar, katılımcıların aktif katılımını artırarak toplumsal konuların anlamlı bir biçimde ele alınmasını sağlamıştır. Bu sonuçlar, süreçsel dramanın çevrimiçi ortamlarda da etik farkındalık, empati ve demokratik diyalog becerilerini geliştiren bir öğrenme aracı olarak kullanılabileceğini göstermektedir. Gelecek araştırmalarda farklı okul türleri ve deneyim düzeylerinden katılımcı gruplarıyla karşılaştırmalı çalışmalar yapılması, süreçsel dramanın pedagojik ve toplumsal etkilerini daha kapsamlı biçimde değerlendirmeye olanak tanıyacaktır. Ayrıca katılımcıların süreç boyunca edindikleri farkındalık ve davranış değişimlerinin izlenmesi ve yansıtıcı uygulamalarla pekiştirilmesi, süreçsel dramanın uzun vadeli etkilerini değerlendirmeye ve sürdürülebilir öğrenme çıktıları sağlamaya yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: süreçsel drama, eylem araştırması, çevrimiçi öğrenme, nezaket, okul kültürü

Konservatuvar Türk Halk Oyunları Bölümlerinde Yaratıcı Drama Dersinin Eğitim Öğretim Programlarına Dahil Edilmesine Yönelik Bir Öneri

Deniz Köktan

Devlet Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Sakarya Üniversitesi
ddeniz@sakarya.edu.tr

Özet

Türk Halk Oyunları (THO) eğitimi, konservatuvarlarda genellikle hareket, ritim, koreografi ve yöresel bilgi aktarımı üzerine kuruludur. Ancak profesyonel bir halk sanatçısından beklenen, yalnızca teknik yeterlilik değil; oyunun kültürel bağlamını, duygusal derinliğini ve sanatsal ifadesini sahneye taşıyabilme becerisidir. Bu beceri, karakter canlandırma, doğaçlama ve empati kurma gibi tiyatral unsurlar aracılığıyla geliştirilebilir. Bu çalışma, Yaratıcı Drama dersinin Konservatuvar Türk Halk Oyunları Lisans programlarına zorunlu ders olarak eklenmesi gerekliliğini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Yaratıcı drama, bireyin rol oynama ve doğaçlama yoluyla yaşantılarını keşfettiği, duygularını ifade ettiği, bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor gelişimi destekleyen bütüncül bir öğrenme yöntemidir. Halk oyunları alanında bu yöntem, öğrencinin sahne üzerindeki ifade gücünü, grup dayanışmasını, empati becerisini ve kültürel farkındalığını geliştirmektedir.

Önerilen Yaratıcı Drama dersi, mevcut eğitim öğretim programındaki sanatsal uygulamaları destekleyici, uygulamaya dayalı bir ders olarak konumlandırılmaktadır. Ders içeriğinde rol oynama, doğaçlama, oyunun bağlamını dramatize etme, beden dili ve sahne uyumu gibi etkinliklerin yer alması önerilmektedir. Nitel bir yaklaşımla yürütülen bu çalışma, mevcut programların içerik analizi ve öğrenci görüşlerine dayanmaktadır. Bulgular, yaratıcı drama yaklaşımının halk oyunları eğitiminde sürece dayalı öğrenmeyi teşvik ettiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, Yaratıcı Drama dersinin eğitim öğretim programına dahil edilmesi, öğrencilerin yalnızca teknik icracılar değil; kültürü yorumlayan, yaratıcı ve sanatsal ifade gücü yüksek sanatçılar olarak yetişmelerine katkı sağlayacaktır. Bu dersin eğitim öğretim programına dahil edilmesi, çağdaş sanat eğitiminin “uygulanabilirlik” ve “mesleki sürdürülebilirlik” hedeflerine hizmet ederek, ülkemizdeki halk oyunları eğitiminin niteliğini artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, Türk halk oyunları, konservatuvar eğitimi, sanat eğitimi, kültürel aktarım

Ortaöğretimde Süreçsel Drama Temelli Felsefe Öğretiminde Eğitim Programı Baskısı ve Süreç Arasında Sıkışan Öğretmen

Sibel Kış Altıparmak

Felsefe Milli Eğitim Bakanlığı
logossibel@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, 15–17. yüzyıl ve 18–19. yüzyıl felsefe konularının sanat eserlerinin ön metin olarak kullanıldığı süreçsel drama temelli bir öğretim programı aracılığıyla işlenmesinin, öğrenci görüşlerine göre incelenmesidir. Bu doğrultuda, temalara ve öğrenme alanlarına uygun olarak seçilen sanat eserleri arasında Umberto Eco’nun *Gülün Adı* romanı, Raffaello’nun *Atina Okulu* freski, Shakespeare’in *Hamlet* oyunu, Bertolt Brecht’in *Galileo* oyunu ve Goya’nın *Aklın Uykusu* Canavarlar Yaradır tablosu yer almaktadır. Howell ve Heap’in süreçsel drama ilkeleri doğrultusunda tasarlanan atölyelerde, felsefe tarihinin temel problemleri sanat eserlerinin karakterleriyle buluşturulmuş ve katılımcılarla felsefi tartışmalar yürütülmüştür. Çalışma grubu, 21 kişiden oluşan 11. sınıf öğrencilerinden seçilmiş; uygulama 6 hafta boyunca, toplam 12 ders saati olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada temel nitel araştırma deseni kullanılmış; süreç boyunca video ve ses kayıtları alınarak veriler tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Bulgulara göre öğrenciler, süreçsel drama yöntemiyle gerçekleştirilen felsefe derslerinde sanat eserlerinin kullanımının hem estetik haz yarattığını hem de öğrenmenin niteliğini artırdığını belirtmiştir. Bununla birlikte, oyunsu süreç ve bedensel etkinliklere yoğunlaşmanın, zaman zaman bilişsel içeriğin geri planda kalmasına yol açtığı ifade edilmiştir. Felsefe öğretim programı incelendiğinde, kazanımların ağırlıklı olarak bilişsel alanın kavrama düzeyinde yer aldığı görülmektedir. Manav’a (2017) göre, bu durum öğrencileri ezbere yöneltme olasılığını artırmaktadır. Bu bağlamda, araştırmacı da uygulama sürecinde eğitim programının baskısı ile süreç tabanlı yaratıcılık arasında sıkıştığını, bu nedenle atölyelerin öğrenci merkezli biçimde sürdürülmesinde güçlük yaşadığını belirtmiştir. 2025–2026 öğretim yılından itibaren felsefe dersi beceri odaklı Maarif Modeli doğrultusunda yürütülmektedir. Her ne kadar model öğrenme süreçlerini önceleyen bir yaklaşım sunsa da, ders kitaplarındaki etkinliklerin yapılma zorunluluğu, yaratıcı dramının ve süreçsel dramının uygulanmasını sınırlandırmaktadır. Bu çalışma, öğretmenin program ile süreç temelli yaratıcılık arasında sıkışma deneyimini tartışmakta; elde edilen bulgular doğrultusunda, Maarif Modeli kapsamında felsefe öğretiminde yaratıcı drama ve süreçsel drama etkinliklerine de yer verilmesi gerektiğini önermektedir.

Anahtar Kelimeler: süreçsel drama, felsefe tarihi, eğitim programı, felsefe öğretimi

İlkokul Öğrencilerine Yönelik Yaratıcı Drama Uygulamalarıyla Farklılıklarla Zenginleşmek: Nitel Bir İnceleme

Begüm Piriyol ^{1,*} & Duygu Tunç ²

¹ İspanyol Dili ve Edebiyatı Ankara Üniversitesi

² Yaratıcı Drama Yüksek Lisans Öğrencisi Ankara Üniversitesi

begumpiriyol@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, ilkokul öğrencilerinin farklılıklara duyarlılık geliştirmelerini desteklemek ve bu süreci yaratıcı drama yöntemiyle güçlendirmektir. Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması modeliyle yürütülen araştırmanın çalışma grubunu, Ankara ili Altındağ ilçesindeki Çocuk Sevenler Derneği İlkokulu'nda görev yapan 15 sınıf öğretmeni ve onların öğrencileri oluşturmuştur. Araştırma üç aşamalı olarak tasarlanmıştır: ilk aşamada öğretmenlere “Farklılıklarla Zenginleşmek” temalı farkındalık semineri verilmiş, ikinci aşamada fiziksel, kültürel, akademik ve ekonomik farklılıklara odaklanan dört oturumluk yaratıcı drama eğitimi uygulanmıştır. Son aşamada öğretmenler bu etkinlikleri sınıf rehberlik saatlerine entegre etmiştir. Veriler, süreç sonunda öğretmenlerle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmış; içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Bulgular, yaratıcı drama uygulamalarının öğrencilerin empati, iş birliği ve hoşgörü becerilerini artırdığını; dışlayıcı davranışları azalttığını göstermektedir. Öğretmen görüşlerine göre, öğrencilerin farklılıklara yönelik farkındalık düzeylerinde belirgin bir artış gözlenmiş, sınıf içi iletişimde daha ılımlı bir iklimin oluştuğu raporlanmıştır. Öğretmenler açısından ise süreç, pedagojik farkındalıklarını artırmış ve sınıf içi olaylara sosyal-duygusal bağlamda yaklaşma eğilimlerini güçlendirmiştir. Sonuç olarak, yaratıcı drama yöntemi hem öğrencilerde farklılıklara saygı ve empati gelişimini destekleyen hem de öğretmenlerin eğitim yaklaşımlarını zenginleştiren etkili bir araçtır. Bu doğrultuda yaratıcı dramanın öğretmen yetiştirme programlarında ve ilkokul rehberlik etkinliklerinde sistematik biçimde yer alması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, farklılıklar, empati, ilkokul, öğretmen görüşü

Yaratıcı Drama Destekli Etkileşimli Kitap Okuma Yönteminin Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Dinlediğini Anlama Becerilerine Etkisi

Nardane Ece Bülbül

Okul Öncesi Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı
nardaneece06@gmail.com

Özet

Dilin anlamsal ve sözdizimsel yapılarını anlayabilme becerisi olarak da ifade edilebilen dinlediğini anlama; sesleri tanıma, ön bilgileri kullanma, çıkarım yapma, sözcük bilgisi, dil bilgisi ve cümle yapısı gibi konuşulan dili anlama ve anlamlandırma ile ilgili çok bileşenli karmaşık bir süreci ifade eder. Okul öncesi dönemde dil gelişimine ilişkin kazanılması gereken bu beceriler, çocukların hem başarılı bir dinleyici hem de başarılı bir şekilde kendilerini ifade edebilmeleri için oldukça önemlidir. Okul öncesi dönemde dinlediğini anlama becerilerini geliştirmede kullanılabilecek en önemli müdahale yöntemi bir yetişkinin çocuklara kitap okumasıdır. Öykü anlatımı ve/veya sesli kitap okumaları; çocuklara yazı ve okumanın değerini eğlenceli deneyimler yoluyla göstermesi, dilsel ve bilişsel becerileri geliştirerek çocukları okumayı öğrenmeye hazırlaması gibi nedenlerle uzun zamandır okul öncesi öğretim uygulamalarının ayrılmaz parçası olmuştur.

Bu araştırmanın amacı, yaratıcı drama destekli Etkileşimli Kitap Okuma (EKO) yönteminin okul öncesi dönem çocuklarının dinlediğini anlama becerileri üzerindeki etkililiğini ortaya koymaktır. Ön test- son test kontrol gruplu yarı deneysel desende planlanan araştırmanın çalışma grubunu 2025-2026 eğitim öğretim yılında Edirne il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir ana okulunun iki ayrı sınıfında öğrenim gören normal gelişim gösteren 20 çocuk oluşturmuştur. Deney grubunda 10, kontrol grubunda 10 çocuk yer almıştır. Araştırmada verileri kişisel bilgi formu ve Kargın, vd. (2015) tarafından geliştirilen “Anasınıfı Çocuklarına Yönelik Erken Okuryazarlık Testi – EROT- Dinlediğini Anlama alt testi ile toplanmıştır. Araştırmaya, her iki gruba da Dinlediğini Anlama alt testi uygulanarak başlanmıştır. Deney ve kontrol gruplarına öntest uygulandıktan sonra, deney grubundaki çocuklara araştırmacı tarafından dört hafta boyunca haftada iki kez Yaratıcı Drama Destekli EKO yöntemi uygulanmıştır. Uygulama kapsamında her oturumda bir kitap okunmuş ve her okuma ortalama 40 dakika sürmüştür. Araştırma sonucunda deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasında deney grubunun lehine ve deney grubunun öntest ve son test puanları arasında son test lehine istatistiksel olarak yüksek düzeyde anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar uygulanan Yaratıcı Drama destekli EKO yönteminin anasınıfına devam eden çocukların dinlediğini anlama becerilerini geliştirmede etkili olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, etkileşimli kitap okuma, dinlediğini anlama, okul öncesi

Okula Uyum ve Drama Etkinlikleri: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Planlama, Uygulama ve Değerlendirmeleri

Seda Şahin

Okul Öncesi Öğretmenliği İnönü Üniversitesi
sedasahi@gmail.com

Özet

Her çocuğun farklı özelliklerdeki ailelerden gelmeleri, farklı yetiştirilme tarzına ve bireysel farklılığa sahip olmaları nedeniyle okula uyum süreçleri de birbirinden farklı olabilmektedir. Bu süreci kolaylaştırmak amacıyla MEB “Okul Öncesi Okula Uyum Rehberi” yayınlamakta ve bu sayede öğretmenlere yol gösterici etkinlikler sunmaktadır. Ancak bazı çocukların uyum süreçleri okul başladıktan sonraki iki haftadan daha uzun sürebilmektedir. Bu nedenle çocuklarla sıklıkla drama çalışmalarında yer alan ısınma hazırlık çalışmaları ile drama temelli etkinliklerden yararlanılması çocukların okula uyumu açısından önemlidir. Drama etkinlikleri, çocukların duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine, akranlarıyla etkili iletişim yolu geliştirmelerine, problem çözme becerilerini kullanmalarına, dramatik durumlar aracılığıyla deneyimledikleri yaşantılarla yaşama ilişkin bakış açıları geliştirebilmektedirler. Ancak özellikle okula uyum sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin drama etkinliklerinden nasıl ve ne kadar yararlandıkları, öğretmen gözüyle dramanın okula uyumdaki etkililiği, bu süreçte öğretmenlerin drama etkinliğini planlama, uygulama ve değerlendirme biçimlerinin nasıl olduğuna ilişkin bir araştırmaya rastlanamamıştır. Bu nedenlerle planlanan araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır: Okul öncesi öğretmenleri, okula uyum sürecinde drama etkinliklerini nasıl planlamakta ve uygulamaktadır? Öğretmenlerin drama etkinliklerinin planlaması ve uygulanmasına ilişkin deneyimleri nelerdir? Drama temelli çalışmaların çocukların okula uyum sürecine katkısına yönelik öğretmen algıları nasıldır?

Araştırma, nitel araştırma desenine dayalı olarak yürütülmektedir. Çalışma grubunu, Türkiye’nin doğusundaki bir büyükşehirin iki merkez ilçesindeki özel ve devlet okullarında görev yapan 10 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Amaçlı örnekleme yöntemi ile araştırmaya dahil edilecek okul öncesi öğretmenlerinden 2025-2026 eğitim öğretim yılının Eylül ve Ekim aylarında uyguladıkları planlardan drama etkinliği içerenler toplanacak ve bu planlar içerik analizi yöntemiyle incelenecektir. Planlarda drama etkinliklerinin dramanın aşamalarına uygun planlanıp planlanmadığı, kazanımların neleri içerdiği, okula uyuma yönelik içerikte ne tür bir katkısının olduğu, etkinliğin değerlendirilmesinde sürece mi sonuca mı odaklanıldığı incelenecektir. Ayrıca öğretmenlerle okula uyum sürecinde drama etkinliklerinin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesine ilişkin yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılacaktır. Bu araştırma sonuçlarının, okul öncesi öğretmenlerinin drama etkinliklerine yönelik planlamalarına, uygulama ve değerlendirmelerine dikkat çekmesi ve etkili eğitim yöntemlerinin belirlenmesine katkı sunması açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: okul öncesi, okula uyum, drama etkinlikleri

Yaratıcı Drama Yoluyla Yazma Süreci ve İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Sürece İlişkin Görüşleri

Beyhan Can Kaya ^{1,*} & Kadir Demiryürek ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Uşak Üniversitesi

² Sınıf Öğretmenliği Meb

beyhan.can@usak.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, farklı metin türlerinde yaratıcı drama uygulamalarının hâkim olduğu yazma çalışmalarının yürütülmesi ve katılımcıların sürece ve yaratıcı drama yoluyla gerçekleştirilen yazma çalışmalarına yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Nitel araştırma yöntemi çerçevesinde Temel Nitel Araştırma deseninde gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın katılımcılarını Uşak il merkezinde yer alan dezavantajlı bir bölge ilkokulunda öğrenim gören 19 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Uygulama sürecinde 9 drama atölyesine yer verilmiş olup sürecin sonunda, yazma odaklı drama çalışmalarına dâhil olan katılımcı çocuklarla odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. Veriler, araştırmacı tarafından oluşturulan görüşme formu aracılığı ile toplanmış; (1) yazma çalışmalarına ilişkin görüşler, (2) drama çalışmalarına ilişkin görüşler, (3) drama uygulamaları öncesi ve sonrasında yazma çalışmalarına ilişkin görüşlere yer verilmiştir. Görüşmelerden elde edilen verilerden hareketle kodlar oluşturulmuş ve nihayetinde “Uygulama Sürecine İlişin Genel Görüşler”, “Yazı Yazmaya İlişkin Görüşler”, “Uygulama Sürecinde Katılımcıları Zorlayan Unsurlar” ve “Uygulama Sürecinde Katılımcılara Keyif Veren Unsurlar” olmak üzere dört kategoriye ulaşılmıştır. Bu çalışma ile birlikte uygulama sürecinin olumlu görüş ve duygular barındırdığı; uygulamaların yazmayı sevdirmeye, yazmayı geliştirme, başarıyı artırma, özgüveni artırma, görsel hafıza ve dili destekleme, eğitici-öğretici olma, sosyalleşmeye olanak sağlama, düşündürücü ve hayal gücünü geliştirici olmada etkili olduğu; yaratıcı drama çalışmalarının yazmaya yönelik olumlu tutum geliştirilmesini desteklediği; çalışmaların zorlayıcı yönlerinin olabildiği ve çalışmaların keyifli olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: yazma, metin türleri, yaratıcı drama

Gerontoloji Öğrencilerinin Yaşlılığa Yönelik Algısının Yaratıcı Drama Yoluyla Dönüşümü

Nebihe Birgül Buzdere ^{1,*}, Özge Kutlu ², Ebru Akbaş ³ & Sevinç Sütü ⁴

¹ Biyoloji Öğretmenliği Meb

² Yaşlı Bakımı Programı Öğretim Görevlisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üni., Çavdır Meslek Yüksekokulu

³ Gerontoloji Bölümü Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi

⁴ Gerontoloji Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

nebihe83@hotmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı gerontoloji öğrencilerine yaşlılık algısı konusunda uygulanan yaratıcı drama atölyesinin yaşlılığa ve yaşlı bireylere yönelik algısı üzerindeki etkisini değerlendirmektedir. Karma yöntem araştırma tasarımı içindeki bu çalışma gömülü karma yöntem yaklaşımına dayandırılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2025-2026 eğitim-öğretim yılı güz döneminde bir üniversitenin Gerontoloji Bölümü 2. sınıf öğrencilerinden 14 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında gerontoloji öğrencilerine yaşlılık dönemine ve yaşlı bireylere yönelik empati geliştirme konusunda yaratıcı drama atölyesi uygulanmıştır. Uygulanan yaratıcı drama atölyesinde Hazırlık-ısınma, canlandırma ve değerlendirme aşamalarından oluşan bir program uygulanmış olup atölye kolaylaştırıcı tarafından yürütülmüştür. Atölye öncesi ve sonrasında, öğrencilerin tutum ve farkındalıklarını değerlendirmek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan puanlama soruları ve açık uçlu sorular uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler, nitel ve nicel veri analiz yöntemleri ile analiz edilmiştir. Nicel veriler, eşleşmiş maddelerin toplam puanları üzerinden incelenmiş olup ortalamalar ve medyanda artış gözlemlenmiştir. Nitel veriler ise içerik analizi yöntemi ile temalara ayrılmış. Verilerin analizi sonucunda “yaşlılık dönemi hakkında farkındalık”, “empati gelişimi” ve “mesleki duyarlılık” olmak üzere üç tema belirlenmiştir. Bu çalışmada, gerontoloji öğrencilerinin yaşlılığa ilişkin algılarının daha çok korunması gereken kırılgan bir dönem olarak şekillendiği, ancak yaşlı bireylerin yaşam deneyimlerine ve toplumsal rollerine yönelik farkındalıklarının atölye süreciyle güçlendiği saptanmıştır. Araştırma kapsamında yürütülen yaratıcı drama atölyesinin öğrencileri yaşlı bireylerle iletişim kurmaya daha istekli olma, empatik yaklaşım geliştirme ve yaşlı ayrımcılığına karşı daha duyarlı davranışlar sergileme yönünde olumlu davranışlara yönelttiği görülmektedir. Araştırmada öğrencilere uygulanan yaratıcı drama atölyesi ile öğrencilerin yaşlılık döneminin zorluklarına ilişkin bilişsel ve duyuşsal açıdan kazanım sağladığı, duygularını gerçekçi bir şekilde anlama becerisi geliştirdiği, yaşlı bireylere yönelik empatik yaklaşım ve çalışma motivasyonlarını arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Gerontoloji öğrencilerinin yaşlılık dönemine ilişkin empatik yaklaşımda bulunmaları ve bakım anlayışını bu doğrultuda geliştirebilmeleri, mesleki bilgi ve becerilerini güçlendirebilmesi açısından, eğitim müfredatına yaratıcı drama gibi yaşantı odaklı öğretim yöntemlerinin dahil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: gerontoloji, yaşlılık algısı, yaratıcı drama

Halk Kütüphanelerinde Eğitsel Bir Yöntem Olarak Yaratıcı Drama: Tekelioğlu İl Halk Kütüphanesi Örneği

Oğuz Kuru

Eğitim ve Planlama Şubesi Kültür ve Turizm Bakanlığı - Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü
oguz.kuru@ktb.gov.tr

Özet

Bu araştırma, yaratıcı drama yönteminin halk kütüphanelerinde eğitsel bir model olarak uygulanabilirliğini incelemek ve yöntemin çocuk kullanıcıların öğrenme, iletişim ve katılım düzeyleri üzerindeki etkilerini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Günümüzde halk kütüphaneleri yalnızca bilgiye erişim merkezleri değil aynı zamanda bireylerin sosyal, kültürel ve sanatsal gelişimini destekleyerek yaşam boyu öğrenme sürecine katkı sağlayan öğrenme alanları olarak konumlanmaktadır. Bu bağlamda yaratıcı drama yöntemi, katılımcıların bilişsel, duyuşsal ve devinişsel becerilerini bütüncül biçimde geliştiren, öğrenme sürecini etkinleştiren yenilikçi bir pedagojik yaklaşım olarak değerlendirilmektedir.

Araştırma, nitel araştırma yaklaşımına dayalı örnek olay (durum) deseniyle yürütülmüştür. Uygulama alanını Antalya Tekelioğlu İl Halk Kütüphanesi oluşturmaktadır. Katılımcı grubunu, 2024–2025 eğitim öğretim yılı boyunca kütüphanede düzenlenen yaratıcı drama atölyelerine düzenli olarak katılan 9–12 yaş aralığındaki 16 çocuk oluşturmıştır. Veriler; yapılandırılmış gözlemler, katılımcı günlükleri ve yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiş, süreç (atölye deneyimi) ve sonuç (katılımcı kazanımları) boyutları arasında tematik karşılaştırmalar yapılmıştır. Araştırma öncesinde katılımcı velilerinden yazılı onam alınmış, gizlilik ve gönüllülük ilkeleri doğrultusunda etik kurallara uygun biçimde yürütülmüştür.

Araştırma bulguları, yaratıcı drama temelli etkinliklerin çocukların kütüphane algılarını olumlu yönde etkilediğini, aidiyet duygularını güçlendirdiğini ve iletişim, grup çalışması ile öz güven düzeylerinde anlamlı gelişmeler sağladığını göstermektedir. Katılımcıların okuma alışkanlıklarında gözle görülür bir artış saptanmış; kütüphane mekânı, etkileşimli bir öğrenme alanına dönüşmüştür.

Elde edilen sonuçlar, yaratıcı drama yönteminin halk kütüphanelerinde eğitici misyonu destekleyen etkili bir öğrenme modeli olduğunu ortaya koymaktadır. Yöntem, çocuk kullanıcıların kütüphane hizmetlerine aktif katılımını teşvik etmekte, sanat temelli öğrenme süreçlerinin halk kütüphaneleri bağlamında sürdürülebilir bir biçimde uygulanabileceğini göstermektedir. Bu doğrultuda, kütüphanelerde görev yapan meslek elemanlarının yaratıcı drama liderliği konusunda desteklenmesi ve sanat temelli öğrenme modellerinin hizmet programlarına dâhil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: halk kütüphaneleri; yaratıcı drama; yaşam boyu öğrenme; Tekelioğlu İl Halk Kütüphanesi

5E Öğrenme Modeline Göre Tasarlanmış Drama Etkinliklerinin Üretici Dil Becerilerine Etkisi

Sezgin Koçyiğit ^{1,*} & Halit Karatay ²

¹ Türkçe Eğitimi Milli Eğitim Bakanlığı

² Türkçe Öğretmenliği Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
sezginkoc21@hotmail.com

Özet

5E öğrenme modeline göre tasarlanmış drama etkinliklerinin öğrencilerin üretici dil becerilerine etkisinin incelendiği bu çalışmada karma yöntem deseni kullanılmıştır. Çalışmada, 5E öğrenme modeliyle tasarlanmış drama etkinliklerinin 5. sınıf öğrencilerinin konuşma ve yazma becerilerine etkisi araştırılmıştır. Bu amaç çerçevesinde Bolu merkezde yer alan bir devlet okulunun 5. sınıfları çalışma grubu olarak seçilmiştir. Çalışma grubunda deney ve kontrol grubu olmak üzere 130 öğrenci, gözlemci iki Türkçe öğretmeni ve 20 veli gönüllü olarak yer almıştır. Araştırma sonucunda 5E öğrenme modeline göre tasarlanmış drama etkinliklerinin öğrencilerin konuşma becerileri ile yazma becerileri üzerinde anlamlı ve pozitif bir etki oluşturduğu, sürecin özellikle konuşma ile yazma becerilerinin bütünsel gelişimi açısından etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Etkinliklerin konuşma becerisi yönüyle prozodiyi, sözcükleri doğru kullanmayı, akıcı konuşmayı, konuşma özyeterliklerini geliştirdiği ve konuşma kaygısını azalttığı tespit edilmiştir. 5E ve dramanın bütünleşik biçimde tasarlandığı uygulamaların, yazma becerisi yönüyle ise öğrencilerin yazma ilgi, istek ve sevgisini geliştirme, yazma sürecini kolaylaştırma, farklı türlerde metinler yazma, yazmaya hazırlık yapma, yazma konusunu/ana fikrini belirleme, yazma kaygılarını azaltmada ve yazma özyeterlik düzeylerini geliştirme bakımından katkılar sağladığı görülmüştür. 5E öğrenme modeline göre tasarlanan drama uygulamaları, ayrıca öğrencilerin iletişim becerilerini, derse etkin katılımlarını, derse/okula yönelik olumlu tutum kazanmalarını, özgüvenlerini, hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını geliştirme yönüyle öğrenci merkezli duyuşsal gelişim alanlarında etkili olmuştur. Bütünleşik uygulamaların dersi eğlenceli kılması, söz varlığını ve akademik başarıyı geliştirmeye dönük katkıları olmasına rağmen fiziki koşullara ve sınıf mevcuduna bağlı olarak sınırlılıklarının olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: 5E öğrenme modeli, drama, üretici dil becerileri, konuşma, yazma

Mitolojiden Kişisel Hikayelere: Lise Öğrencileriyle Anlatı ve Kültürel Diyalog

Nazım Sarıkaya

Oyunculuk Beykent Üniversitesi
nazimsarikaya@beykent.edu.tr

Özet

Mitoloji, toplumların ortak değerlerini simgesel biçimde dile getirdikleri için kültürel kimliğin taşıyıcısıdır. Ancak günümüzün hızla dijitalleşen toplumsal ortamında gençlerin ortak mitolojik sembollerle kurduğu bağ giderek zayıflamaktadır. Bu yabancılaşma hali, gençlerin kendi hikayelerini kurarken dayanacakları anlam haritasını da eksiltmektedir. Mitolojik temaların kişisel anlatıyla yeniden buluşması, bu kökensel haritayı güncellemenin bir yoludur.

Bu çalışma, gençleri mitolojinin sunduğu sembolik temalar aracılığıyla kendi hikayelerini keşfetmeye, başkalarının hikayelerini dinlemeye ve farklı sosyokültürel deneyimlerle empati kurmaya teşvik etmeyi amaçlamaktadır. İlk aşamada mitoloji ve anlatı analizi ile katılımcılar mitlerin yapısını ve simgesel dilini inceler, ikinci aşamada yaratıcı yazma sürecinde kişisel hikayelerini üretir; üçüncü aşamada hikaye anlatıcılığı pratikleriyle bu metinleri sözlü/performatif sunumlara dönüştürür.

Uygulamalar, İstanbul'daki sosyoekonomik açıdan farklı üç lisede yürütülecektir. Her okuldan gönüllü ve kendini ifade etmeye yatkın 10-12 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilecek oturumlarda üretilen anlatılar, Beykent Üniversitesi'nde düzenlenecek "Genç Anlatıcılar Buluşması" etkinliğinde paylaşılacaktır. Böylece farklı toplumsal çevrelerden gelen öğrenciler, hikaye paylaşımı yoluyla önyargıları aşma, aktif dinleme ve ortak anlam üretme deneyimi yaşayacaktır. Veri toplama sürecinde gözlem notları, ön-son görüşmeler ve katılımcı yansıtma yazıları değerlendirilecektir. Nitel analiz, modelin öğrencilerde öz-anlatı farkındalığı, başkalarının anlatılarına duyarlılık, empatik iletişim ve kültürel diyalog becerileri üzerindeki etkilerine ilişkin temaları görünür kılmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: mitoloji, hikaye anlatıcılığı, gençlik çalışmaları, aktif dinleme, kültürel diyalog

Küçük Adımlarla Yaratıcı Drama: Okuluna Hoş Geldin

Ayşe Duygu Özmen ^{1,*}, Nadire Emel Akhan ¹ & Alihan Selimoğlu ¹

¹ Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Akdeniz Üniversitesi
duyguayseozmen@gmail.com

Özet

Bu çalışma, ilkokul 1. sınıftan başlayıp 2. sınıfın sonuna kadar süren yaratıcı drama eğitimi sürecini kapsamaktadır. Çalışmanın temel amacı, yaratıcı drama uygulamaları aracılığıyla öğrencilerin kendini ifade etme ve iletişim becerilerini geliştirmek, arkadaşlarına ve okula uyumlarını desteklemektir. Eylem araştırması olarak kurgulanan bu araştırma, 2023–2024 ve 2024–2025 eğitim-öğretim yıllarında Antalya merkezde bir ilkokulda 1. sınıfa başlayan 20 öğrenciyle yürütülmüştür. Uygulama süreci, haftada iki ders saati olarak planlanmış ve yaratıcı drama yöntemi ve teknikleri kullanılarak öğrencilerin duygu ve düşüncelerini özgürce ortaya koymaları, akranlarıyla etkileşim kurmaları ve öğrenme ortamına aktif katılmaları sağlanmıştır. 2023–2024 eğitim-öğretim yılında yürütülen çalışmalarda kendini ifade etme, arkadaşlarla iletişim kurma, okula uyum sağlama ve okula ait hissetme temaları öne çıkmıştır. Öğrencilerin 2. sınıfa geçtiği 2024–2025 eğitim-öğretim döneminde ise sınıf içinde rol alma, iş birliği ve sorumluluk ile yine okula ait hissetme temaları araştırmanın odağını oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, Seven (2011) tarafından geliştirilen Okula Uyum Öğretmen Değerlendirmesi Ölçeği ve araştırmacılar tarafından hazırlanan öğretmen görüşme formu, aile görüşme formu, öğrenci gözlem formu ve atölyelerdeki öğrenci ürünleri ile toplanmıştır. Araştırmanın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin okula uyumuna ve kendilerini okula ait hissetmelerine yardımcı olduğu söylenebilir. Ayrıca yaratıcı drama etkinliklerinin öğrenciye kendini ifade etme ve uygun iletişim yolları geliştirme açısından olumlu katkı sağladığı görülmüştür. Sonuçlar, yaratıcı drama yöntemi ve teknikleriyle hazırlanmış etkinliklerin, ilkokul öğrencilerinin okula uyumları ile okula aidiyet, akran iletişimi, iş birliği, sorumluluk alma ve kendini ifade gibi göstergelere katkı sağladığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: okula uyum, okula aidiyet, kendini ifade etme.

İlkokulda Yabancı Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Ürün ve Süreç Arasındaki Dinamik Bağ

Esengül Birler ^{1,*} & Kadir Demiryürek ²

¹ İngilizce Öğretmenliği Ted Kocaeli Koleji

² Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

esenbirler@gmail.com

Özet

Eğitimde süreç ve sonuç arasındaki doğal farklılık, çağdaş yaklaşımların temel tartışma alanlarından biridir. Öğrenmenin değeri yalnızca ortaya çıkan ürünle mi, yoksa bu ürüne ulaşırken yaşanan dönüştürücü süreçle mi ölçülmelidir? Yaratıcı drama, bu sorunun yanıtını hem sürece hem de sonuca anlam katarak verir. İngilizce öğretiminde yaratıcı drama, öğrencilerin dili yalnızca öğrenmesini değil, onu anlamlı ve duygusal bağlamlarda kullanmasını da sağlar. Öğrenciler doğaçlama, rol oynama ve etkileşim yoluyla dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini bütüncül biçimde geliştirirler. Süreç boyunca dil, bir iletişim aracı olarak yaşanır; süreç sonunda ise bu öğrenme deneyimi kısa diyaloglar, hikâyeler, günlükler ya da sahne performansları gibi somut ürünlere dönüşür.

Bu çalışma, “İlkokul 4. Sınıf İngilizce Kelime Öğretimi ve Farklı Cümle Kalıplarının Yaratıcı Drama Yöntemiyle İşlenmesi” başlıklı uygulamada, yaratıcı drama temelli sürecin öğrencilerin akademik başarıları ve İngilizce dersine yönelik tutumları üzerindeki etkisini incelemektedir. Araştırmada, Kocaeli ilinde öğrenim gören 16 dördüncü sınıf öğrencisiyle yürütülen atölye sürecinde ön test–son test uygulamaları, atölye ürünleri ve öğrenci günlükleri veri olarak kullanılmıştır. Veriler T-Test ile analiz edilmiştir.

Sonuçlar, sürece dayalı drama etkinliklerinin öğrencilerin İngilizceyi işlevsel biçimde kullanma becerilerini artırdığını, dil öğreniminde anlamlı bağlamlar yarattığını ve derse yönelik tutumlarında olumlu değişiklikler sağladığını göstermektedir. Bu bulgular, yaratıcı dramanın öğrenme süreciyle ürünü bütünleştiren, hem dilsel hem de duyuşsal kazanımları destekleyen güçlü bir öğretim yaklaşımı olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: İngilizce öğretimi, İngilizce kelime öğretimi, İngilizce cümle kurma, yaratıcı drama

Duygu Odaklı Çift Terapisine Yaratıcı Drama Perspektifinden Bakış

Tuğba Kayalar^{1*} & Günseli Teke²

¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Yaşlı Bakımı

² Sağlık Bilimleri Üniversitesi / Yaşlı Bakımı

tugba.kayalar@sbu.edu.tr

Özet

Duygu Odaklı Çift Terapisi (DOÇT), çiftlerin birbirlerine duygusal olarak daha ulaşılabilir hale gelmesini hedefleyen bir terapi yaklaşımıdır. Bu süreçte çiftler, hem kendi kırılganlıklarına hem de partnerlerinin duygusal ihtiyaçlarına daha derin bir farkındalıkla temas ederler. Duygularla çalışmanın karmaşık yapısını kolaylaştıran önemli yöntemlerden biri, metaforların yanı sıra canlandırma tekniklerinin kullanılmasıdır. Bu bağlamda DOÇT müdahalelerine yaratıcı drama etkinliklerinin entegre edilmesi, çiftlerin duygularına ve bu duyguların altında yatan ihtiyaçlara daha kolay ulaşmalarını destekleyebilir. Bu çalışmanın amacı yaratıcı drama teknikleriyle desteklenen DOÇT'ın, ilişki sorunları yaşayan çiftlerin olumsuz ilişki döngülerini daha işlevsel kılmadaki önemini tartışmaktır. Araştırma, derleme yöntemiyle yürütülmüştür. Web of Science, PubMed, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve DergiPark veri tabanlarında ilgili literatür taraması yapılarak ulusal ve uluslararası çalışmalar incelenmiştir. Yaratıcı drama ile desteklenen DOÇT müdahaleleri, çiftlerin birbirlerinin bakış açısından olaylara yaklaşabilmesini kolaylaştırabilir. Örneğin, rol oynama egzersizleri, bireyin farklı bir perspektiften bakabilmesini sağlayarak olumsuz etkileşim döngülerinin hafiflemesine katkıda bulunabilir. Canlandırma teknikleri ise çiftlerin savunmalarını azaltarak birbirlerine daha kırılgan yönlerini gösterebilmelerine olanak tanıyabilir. Her iki alanın kesiştiği çalışmalar oldukça sınırlı olsa da, literatürde DOÇT'a yeni yaratıcı drama tekniklerin eklenmesinin önemi olduğu düşünülmektedir. DOÇT müdahaleleri içindeki canlandırma teknikleri, çiftler arasındaki negatif etkileşim döngülerini yatıştırmada önemli bir role sahiptir. Bu nedenle, yaratıcı drama tekniklerinin DOÇT süreçlerine entegre edilmesi, çiftlerin kırılganlıklarını daha iyi anlamalarına ve ilişkisel döngülerinin hafiflemesine katkı sağlayabilir. Orta ve yüksek çatışmalı çiftlerde etkinliği kanıtlanmış bir yaklaşım olan DOÇT, yaratıcı drama teknikleriyle desteklendiğinde seansların etkililiğini artırabilir. Bu entegrasyon, hem seans süresinin kısalmasına hem de çiftlerin birbirlerine daha empatik ve duygu temelli bir yerden yaklaşmalarına yardımcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: duygu, çift terapisi, yaratıcı drama

Yaşlı Yetişkinlere Yönelik Sağlık Eğitiminde Yaratıcı Drama

Nisa Yıldız ^{1,*} & Nilüfer Korkmaz-Yaylagül ²

¹ Gerontoloji Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

² Gerontoloji Akdeniz Üniversitesi

nisa.29.yildiz@hotmail.com

Özet

Yirminci yüzyılın ikinci yarısı, bu dönemin “yaşlanma çağı” olarak anılmasına yol açacak ölçüde, benzeri görülmemiş demografik değişikliklerin yaşandığı bir dönemdir. Bu durum, yaşlanan toplumun ihtiyaçlarını ele alan politikaların geliştirilmesine yönelik ilgiyi artırmıştır. Yaşlılık döneminde refahın yüksek olması için yaşlanma süreçlerinin anlaşılması ile risklerin ve fırsatların dikkate alınması gerekmektedir. Yaşlı yetişkin nüfusun artışıyla birlikte kronik hastalıkların yaygınlığı da önemli ölçüde yükselmektedir. Bu hastalıklar uzun süreli yönetim gerektirdiği için bireylerin yaşam kalitesini düşürmekte ve sağlık harcamalarını artırmaktadır. Ayrıca yaşlanan nüfusun bakım ve destek ihtiyacı, toplumsal ve ekonomik yapılar üzerinde baskı yaratmaktadır. Bu durum, yaşlı nüfusun sağlık ihtiyaçlarına yönelik yenilikçi çözümler geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Sağlığın geliştirilmesi, günümüzde özellikle yaşlı yetişkinlere yönelik politikalar ve müdahalelere yön veren kapsamlı bir sosyal ve politik süreçtir. Gerçekleştirilen literatür taraması, son yıllarda sanata dayalı müdahalelerin arttığını göstermektedir. Bu çalışmalar çoğunlukla nitel olarak tasarlanmakta, mülakat ve odak grup görüşmeleriyle veri toplanmaktadır. Müdahalelerde dans, müzik, el işi, sahne sanatları, teknoloji temelli uygulamalar ve yazınsal türler kullanılmaktadır. Bulgular, yaşlı yetişkinlerin iyi olma hâli, benlik algısı, yaratıcılık ve fiziksel sağlık göstergelerinde iyileşme sağlandığını göstermektedir. Ancak müdahalelerin yapılandırılma biçimleri üzerinde yeterince durulmamaktadır. Bu durum, uygulamaların standartlaştırılmasını ve sürdürülebilirliğini güçleştirmektedir. Yaşlı yetişkinlere yönelik yaratıcı drama çalışmaları literatürde sınırlıdır. Buna rağmen, sağlığın geliştirilmesinin aracı olarak sağlık eğitiminde yaratıcı drama temelli uygulamaların potansiyeli olduğu düşünülmektedir. Öncelikle, yaratıcı drama müdahalesinin oluşturulmasında belirli standartların olması; uygulamaların uyarlanabilirliğini ve karşılaştırılabilirliğini artırabilir. Yaratıcı dramanın eleştirel pedagoji perspektifi, eleştirel eğitim gerontolojisi yaklaşımıyla uyumlu olup, yaşlı yetişkinlere yalnızca bilgi vermek yerine bireylerin güçlendirilmesine ve sağlıkları hakkında söz sahibi olmalarına olanak tanıyabilir. Son olarak, yaratıcı dramanın katılımcı bir öğretim yöntemi olması sayesinde, öğrenilen bilgilerin bireylerin günlük yaşamına uyarlanmasına ve uzun süreli etkisinin artmasına katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: yaşlı yetişkinler, sanata dayalı müdahaleler, sağlık eğitimi, eğitim gerontolojisi, yaratıcı drama

“Ghostlight” Filminin Dönüştürücü Sürecin Sonucu Olan Ürün Odağında Boal Sonrası Bir Perspektiften Yeniden Okunması

Lügen Ceren Güneş

Çocuk Gelişimi Bölümü Ankara Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Fakültesi
lugencerenkiyan@gmail.com

Özet

Yaratıcı drama, katılımcıların deneyim temelli öğrenme süreçlerini önceleyen bir pedagojik sanat formu olarak tanımlanmakla birlikte, çoğu zaman sahneleme ya da performans gibi görünür bir ürünle sonuçlanmaktadır. Yaratıcı dramanın bir performansa dönüşmesi ise farklı tiyatro yaklaşımlarından yararlanması yoluyla da olabilmektedir. Forum tiyatro, deneyim ve doğaçlama temelli, katılımcı merkezli yapısıyla yaratıcı dramayla birçok ortak noktası bulunan, yaratıcı drama süreçlerinde de yoğun olarak kullanılan katılımcı bir tiyatro formudur. Yaratıcı drama süreçleri, katılımcıların gereksinimleri ve kararları doğrultusunda seyirciye sergilenen bir forum tiyatro ürününe evrilebilmektedir. İster yaratıcı drama uygulamalarında ister forum tiyatro çalışmalarında olsun amaca yönelik ön metin ya da ön oyunlar oldukça etkili bir araç olabilmektedirler. Sinema filmleri ise ön metin ya da ön oyun oluştururken yararlanılabilecek önemli sanatsal kaynaklardan biri olarak gösterilebilir. Alan yazında sürece mi yoksa ürüne mi öncelik verilmesi gerektiğine ilişkin tartışmalar devam ederken, bu çalışma, Boaliyen dramaturgiye uygun bir hikayesi olduğu, bir ön metin ya da ön oyun oluşturabilme potansiyeli taşıdığı varsayımıyla Ghostlight (2024) filminde süreç-ürün dinamiğini incelemekte ve söz konusu dinamiği Augusto Boal’ın “Ezilenlerin Tiyatrosu” yaklaşımıyla doğrudan değil, “Boal sonrası” bir okuma perspektifinden tartışmaktadır. Film, yerel bir tiyatro topluluğuna katılan bir inşaat işçisinin hem bireysel hem de ailesel düzeyde yaşadığı dönüşümü konu edinmekte; bu yönüyle sanat, toplumsal gerçeklik ve pedagojik deneyimin kesişimini çağdaş bir örnek üzerinden görünür kılmaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ile desenlenmiş; filminden seçilen sahneler içerik çözümlemesi yoluyla süreç (topluluk provaları, karakterlerin duygusal dönüşümleri) ve ürün (Romeo ve Juliet oyununun sahnelenmesi ve izleyiciyle buluşması) boyutlarında ele alınmıştır. Bulgular, Boal pedagojisinde öne çıkan sürecin dönüştürücü niteliği ile ürünün kolektif ifade işlevi arasındaki ilişkinin filmde yeniden üretildiğini ortaya koymaktadır. Ghostlight, süreci ve ürünü karşıt kutuplar olarak değil, karşılıklı etkileşim ve bütünleşme içerisinde işleyen unsurlar olarak sunmakta; provalar bireysel iyileşme ve toplulukla yeniden bağ kurmayı desteklerken, sahne performansı bu dönüşümün görünür ve paylaşılabılır boyutunu oluşturmaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, Ghostlight üzerinden gerçekleştirilen “Boal sonrası” bir okuma ile yaratıcı drama eğitiminde sürece ve ürüne ilişkin kuramsal tartışmalara katkı sunmakta; kişisel ifade, topluluk bağları ve sanatsal görünürlüğün birbirini besleyen ve pekiştiren boyutlar olduğunu vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Augusto Boal, film analizi, Ghostlight, süreç-ürün dinamiği, yaratıcı drama

Tiyatroyu Bir İnsan Etkinliği Olarak Yeniden Okumak: Schechner'in Performans Süreçleri Perspektifi

Gizem Gürer

Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi
gizem.gurer@bilkent.edu.tr

Özet

Tiyatro sanatı, yalnızca sahnede gerçekleşen bir gösteriden ibaret olmayan; öncesi ve sonrası ile birlikte bütünlüklü bir deneyim sürecidir. Amerikalı tiyatro ve performans teorisyeni Richard Schechner “Performans Süreçleri” yaklaşımı ile sahne sanatlarının yanı sıra spor, ritüel ve oyun gibi tüm insan etkinliklerini de incelemiş ve bu etkinlikler arasındaki ortaklıkları ortaya koymuştur. Bu bildiri ise Schechner'in yaklaşımı, özellikle tiyatroya uygulanarak, tiyatro yapmanın bir insan etkinliği olarak nasıl okunabileceğini göstermeye çalışmaktadır. Bu perspektif, sahne ile seyirci arasındaki etkileşimi, hazırlık süreçlerini ve performansın hafızada bıraktığı izleri bir bütün olarak anlamamıza imkân tanır.

Araştırma belirli bir tiyatro oyunu üzerinden yürütölmemiş; bunun yerine tiyatroyu, spor müsabakaları, düğün törenleri, politik mitingler veya dini ritüeller gibi performatif insan etkinlikleriyle aynı türden bir pratik olarak ele alınmıştır. Nitel bir çözümleme yöntemi benimsenmiş; Schechner'in üçlü sınıflandırması olan “proto-performance” (öncesi), “performance” (icra) ve “aftermath” (sonrası) kavramsal bir çerçeve olarak kullanılmıştır. Bu üç evre, performansın yalnızca estetik yönünü değil, ritüelistik, bedensel ve toplumsal katılım boyutlarını da görünür kılmaktadır. "Proto-performance", oyuncunun eğitimi, atölye çalışmaları ve provaları kapsar; sahnede görünmeyen ama performansın tüm ritmini belirleyen hazırlık alanıdır. "Performance" evresi, sahnedeki gösteriyi aşarak, oyuncunun ısınmasından toplumsal ve mekânsal bağlama kadar uzanan, yaşayan bir olgu olarak ortaya çıkar. "Aftermath" ise performansın yankılarıdır; oyun sonunda oyuncuların bir araya gelip deneyimlerini paylaştığı oturumlar, eleştirmenlerin yazıları, arşiv materyalleri ve seyircinin hafızasında kalan izler, tiyatronun zaman içinde yeniden üretilmesini sağlar.

Schechner'in perspektifi, tiyatroya yalnızca sanatsal bir değer olarak değil, insan deneyimini anlamanın bir yolu olarak yaklaşmamızı sağlar. Bu yaklaşım, tiyatroyu ritüel, oyun ve toplumsal hafıza arasında bir köprü olarak konumlandırır ve performansı, çok katmanlı ve zamansal bir fenomen olarak anlamamızı sağlar.

Anahtar Kelimeler: Schechner, performans, tiyatro, süreç

Dramatik Metin Pedagojisi: Çocuk Tiyatrosunda Süreç–Ürün Arasında Bir Köprü

Ayşenur Karabulut

School of Media, Arts & Humanities University of Sussex
a.karabulut@sussex.ac.uk

Özet

Yaratıcı drama ve tiyatro eğitimi literatüründe “süreç” ve “ürün” genellikle birbirine karşıt kavramlar olarak konumlandırılır. Süreç odaklı yaklaşımlar çocukların keşif, katılım ve deneyimlerini önceliklendirirken; ürün odaklı yaklaşımlar estetik form ve sahneleme becerilerini öne çıkarır. Ancak çocuk tiyatrosu bu iki uç arasında denge kurabilecek pedagojik araçlara ihtiyaç duymaktadır. Erken çocuklukta, okuma–yazma becerilerinin gelişmediği, dikkat sürelerinin kısa olduğu gerekçesiyle dramatik metin genellikle süreç dışında bırakılır. Bu durum, çocukların karakter, olay örgüsü ve sahne dizgesi gibi tiyatral yapıları kavrama becerilerini sınırlamaktadır.

Bu araştırma, erken çocukluk tiyatrosunda kullanılan dramatik metinlerin, süreci yapılandırarak çocukların tiyatronun işleyişini anlamalarını kolaylaştıran ve ebeveyn–çocuk etkileşimini güçlendiren bir araç olarak önemini incelemektedir. Yaratıcı drama ve tiyatro pedagojisi çerçevesinde yürütülen bu uygulama odaklı araştırma (practice-led research), İngiltere’nin Brighton şehrinde bir anaokulunda 4–6 yaş aralığındaki 12 çocukla gerçekleştirilmiştir. Yedi hafta ve 14 oturum süren uygulamalarda Küçük Kara Balık öyküsünden uyarlanan kısa bir oyun metni kullanılmış; metin doğaçlama ve prova süreçleri arasında köprü işlevi görmüştür. Ebeveynlerin sürece dahil olması, evin tiyatro sahnesinin bir uzantısına dönüşmesini sağlamıştır. Veriler alan notları ve görüşmelerle toplanmış, reflektif tematik Analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Dramatik metin kullanımı, çocukların dikkat süresini, grup içi işbirliğini ve tiyatral farkındalığını artırmıştır. Ebeveynlerin okuma provaları yoluyla sürece katılımı çocuk–ebeveyn bağına güçlendirmiştir.

Bulgular, dramatik metnin yalnızca bir ürün aracı değil; süreci yapılandıran, ilişkileri ve işbirliğini güçlendiren ve öğrenmeyi estetik biçimde derinleştiren pedagojik bir köprü olduğunu göstermektedir. Dramatik metnin farklı yaş grupları ve oyun sahneleme teknikleri açısından pedagojik değerinin incelenmesi ve süreç ve ürün arasında köprü kurma potansiyelinin geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: drama, tiyatro, tiyatro pedagojisi, dramatik metin pedagojisi, erken çocukluk

Sonunu Düşünen Kahraman Olur Mu? Yazarlara Göre Yazma Eylemi Süreç mi Sonuç Mu?

Zekeriya Merdin ^{1,*} & Ferah Burgul Adiguzel ²

¹ Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi ABD Gazi Üniversitesi
merdinzekeriya@gmail.com

² Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi ABD Gazi Üniversitesi
fburgul@gmail.com

Özet

Yazma eylemi, insanın duygu, düşünce ve yaşantılarını simgesel bir düzen içinde sembollerle ifade etme biçimlerinden biridir. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yazmanın ne olduğu, nasıl gerçekleştiği ve hangi süreçleri içerdiğine ilişkin sorular dilbilim, psikoloji, eğitim bilimleri ve edebiyat kuramı alanlarında farklı bakış açılarıyla tartışılmaya başlanmıştır. Yazma kimi kuramlarda “biçimsel doğruluğa ulaşmayı” hedefleyen bir ürün, kimilerinde ise “anlamın ve benliğin oluştuğu” dinamik bir süreç olarak ele alınmıştır. Bu farklılık, yazma eylemine ilişkin pedagojik yaklaşımları ve yazarlığın doğasına dair yorumları doğrudan etkileyerek yeni yaklaşımların gelişmesini sağlamıştır. Günümüzde ise bu iki yaklaşım birbirini dışlayan değil, birbirini tamamlayan iki yön olarak değerlendirilmektedir. Yazma hem bir düşünme süreci hem de o düşünmenin somut ürüne dönüştüğü yaratıcı bir eylemdir.

Yazarlar için yazmak, düşünmenin yanı sıra kendini yeniden kurma, geçmişle hesaplaşma, anlam üretme ve dünyayla ilişki kurma biçimidir. Bu nedenle yalnızca bilişsel değil aynı zamanda duyuşsal, toplumsal ve kimliksel bir deneyimdir. Yazarın yazma eylemini nasıl algıladığı, yazma deneyimini hangi aşamalarda gerçekleştirdiği ve sürece hangi anlamları yüklediği önemli bir araştırma alanı oluşturur. Çocuk edebiyatı yazarları açısından bu süreç, farklı bir boyut daha kazanmaktadır. Çünkü çocuk edebiyatı, yalnızca estetik bir anlatı alanı değil, aynı zamanda pedagojik sorumluluk taşıyan bir yazın türüdür. Çocuğa görelilik ilkesi, dilde yalınlık, duygu yoğunluğu ve sezgi gibi öğeler yazarın yazma sürecine yön veren temel etkenlerdir.

Çocuk edebiyatı yazarı için yazmak, yalnızca bir “eser üretme” değil, aynı zamanda “okurla empatik bağ kurma” sürecidir. Bu bağlamda çalışma, yazarların yazma eylemini sonuç odaklı bir ürün anlayışıyla mı yoksa süreç içinde değişen ve gelişen bir çizgide mi gerçekleştirdiklerini yazarların perspektifinden incelemeyi amaçlamaktadır. Yazarların deneyimleri aracılığıyla yazma tecrübelerine ilişkin detaylı bilgiye ulaşmayı sağlayan bu araştırma, nitel araştırma yönteminin fenomenoloji desenine göre planlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu sekiz çocuk edebiyatı yazarı oluşturmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla yazarlarla yapılacak yüz yüze ve çevirim içi görüşmelerin yanı sıra yazılı görüşme formları aracılığıyla ulaşılabilecek olan veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilecektir. Çalışma sonunda yazarların yazma eylemine ilişkin algıları süreç ve sonuç bağlamında değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: yazar, yazma, süreç, ürün, çocuk edebiyatı

Zamane Çocuklarının Yaratıcı Drama Süreciyle Kuşak Çatışması Farkındalıklarının Geliştirilmesi

Mustafa Serdar Yaşar

Sosyoloji Bireysel
mr.serdaryasar@gmail.com

Özet

Bu çalışmada yaratıcı drama temelli etkinliklerle 7-10 yaş arası çocukların kuşak çatışması kavramının anlamına yönelik farkındalıklarının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada yaratıcı drama teknikleriyle birlikte “Pantomim, El kuklası, Orff çalgıları, yaratıcı dans, nötr maske, jonklörlük” olmak üzere birçok farklı sanat disiplin ve teknik eşgüdüm içinde kullanılmıştır. Atölyelerde ısınma çalışmaları doğaçlama, rol oynama teknikleri kullanılarak farklı sanat dalları ile canlandırma yapılmıştır. Çalışmalar 16 hafta sürmüş ve her biri 90 dakika süren atölyeler sonunda çocuk katılımcılar 35 dakika süren bir oyunu sahnelemişlerdir. Çalışma sonunda sahnelenen oyunun metni, dekoru, kostümü ve rol dağılımı başta olmak üzere tüm çalışmalar katılımcılar tarafından düzenlenmiştir. Bu çalışmada uzman görüşlerine göre geliştirilen "Araştırmacı Gözlem Günlüğü", "Katılım Formu" ve "Odak Grup Görüşmesi" kullanılarak nitel veriler toplanmıştır.

Elde edilen bu nitel veriler içerik analizi ile incelenmiştir. Bu analiz sürecinde sözcükler tek tek incelenmiş ve anlamlı olanlar kod olarak kabul edilmiştir bu kodlardan aynı anlama gelenler bir araya getirilerek temalaştırma yapılmıştır.

Çalışmanın sonunda katılımcılarla ve ailelerle yapılan görüşmeler kapsamında çocuklarda ve ailelerde olumlu gelişmeler olduğu belirlenmiştir. Sürecin sonunda çocuk katılımcıların kendini ifade etme, iş birliği yapma, özgüven duyma, farklı disiplinlerdeki sanatlarla kendini ifade edebilme, sanatsal bakış açısı kazanma, grup çalışmalarına uyum içinde katılma, düşüncelerini açıkça ifade edebilme, süreçte kazanılan deneyimlerin okul yaşantısına katkı getirmesi gibi birçok alanda olumlu duygu ve düşünceler geliştiği belirlenmiştir. Ebeveynler ile yapılan görüşmelerin incelenmesiyle de kendilerine ilişkin farkındalık kazandıkları, çocuklarla empati kurma becerilerinin geliştiği, çocuklara karşı hoşgörülü olunması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, sanat, kuşak çatışması

Süreçten Paylaşım: Lexington Çocuk Tiyatrosu Örneğinin Türkiye’de Uygulanması

Derya Ağaoğlu

Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Doktora Programı Ankara Üniversitesi
derya.agaoglu1996@gmail.com

Özet

Lexington Children’s Theatre (LCT), 1938 yılında Kentucky’de kurulmuş, Amerika’nın en eski çocuk tiyatrolarından biridir. Kurulduğundan bu yana çocuklara yönelik profesyonel tiyatro prodüksiyonları ve eğitim programlarıyla bölgesel ve ulusal ölçekte etkili olmuştur. Bu tiyatro; öğretim programlarını, zamanlama anlamında iki opsiyon ile yürütmektedir. İlki, tıpkı Türkiye’deki gibi, öğrencilerin sezon içinde her hafta kendini tekrar eden belirli saatlerde aldığı dersler bütünü opsiyonudur. İkincisi ise; Türkiye’den farklı bir şekilde LCT, sezonluk verdiği dersleriyle değil de tatillerde verdiği tiyatro ve drama kamplarıyla bilinmektedir. Diğer bir deyişle, LCT’de drama kamplarına katılım sağlayan bir öğrenci; Türkiye’deki gibi Ekim–Haziran ayları arasında her hafta sonu belirli bir saatte öğrenim görmek yerine; sonbahar tatilinde bir hafta boyunca, kış tatilinde iki hafta boyunca, bahar tatilinde bir hafta boyunca ve yaz tatilinde 10 haftalık farklı kamplar içinden istediği her kampa katılmaktadır. Yukarıda bahsedilen kamplar, her hafta 4 farklı yaş grubuna belirlenen temalar dâhilinde, verilmektedir. LCT’de teaching artist olarak çalıştığım bir dönem boyunca, özellikle küçük yaş gruplarının (bkz: 5–8) dersine girmiş ve süreçten sonuca giden süreci derinlemesine gözlemleyip bu süreçleri yönetmiş bulunmaktayım (bkz: kendi çalışmalarım, Yaz, 2022). Bu çalışmalarımın sonucunda, kaynak materyalden yola çıkarak 5–8 yaş grubuna nasıl süreçsel drama planlandığını ve uygulandığını, aynı zamanda bu sürecin çocuklarla velilerine sahnede paylaşılacak üzere nasıl bir sonuca aktarıldığı konusunu öğrenmiş bulunmaktayım. Bu yöntem de “LCT yöntemi” ismini uygun görmekteyim. Bildirim kapsamında öncelikle LCT’de 5–8 yaşlara yönelik uygulanan haftalık öğrenim programlarından, bu programların süreç ve sonuç dengesinden ve haftalık paylaşımlardan bahsedeceğim. LCT yöntemi ismini uygun gördüğüm süreçten sonuca paylaşım yöntemini, okullarda küçük yaşta öğrencilerle birlikte yapılan gösteriler adına bir alternatif olarak sunacağım. Son olarak bu alternatif kapsamında kendi uyguladığım süreci (bkz: Eski Türkiye’ye Masallarla Yolculuk sürecim) katılımcılarla paylaşıp bu yöntemin Türkiye’de işleyen yanlarından ve artlarından bahsedeceğim.

Bildirimim; ek veya okul sürecinde işleyen bir sanat öğrenimi olan drama derslerinde sürecin nasıl sonuca aktarılabilirliği konusunda bir yöntem sunabileceğine inanıyorum. Aynı zamanda, süreç ve sonucun bir arada olan iki element olduğunu vurgulamanın, kongrenin temasına uygun olduğuna inanmaktayım. Bu konunun, ‘en iyi uygulamalar’ dahilinde drama öğretmenlerine bir alternatif sunabileceğini düşünmekteyim.

Anahtar Kelimeler: dramada süreç ve sonuç, çocuk ve gençlik tiyatrosu, kültürler arası etkileşim, ABD, Türkiye

TAMER LEVENT'İN SANATSAL YARATIM SÜREÇLERİNE DAİR GÖRÜŞLERİ VE DRAMA ANLAYIŞI İLE İLİŞKİSİ

Aslı Acuner ^{1,*} & İhsan Metinnam ²

¹ Pdr Meb

² Temel Sanat Eğitimi Ankara Üniversitesi
aslitopcu5067@hotmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, yaratıcı drama alanının Türkiye'deki öncülerinden Tamer Levent'in drama anlayışının sanatsal yaratım süreçleriyle ilişkisini ve yaratıcı drama alanına olan katkılarını incelemektir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden anlatıya dayalı biyografik desen kullanılmıştır. Veri toplama araçları olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu ve doküman incelemesi yöntemlerinden yararlanılmıştır. Levent'e yöneltilmek üzere 29 sorudan oluşan bir görüşme formu hazırlanmıştır. Ayrıca, Tamer Levent'in kendi yazdığı kitaplar, atölye planları, söyleşileri ile hakkında yazılmış eserlerden oluşan 34 doküman incelenmiştir. Bu dokümanların dördü Tamer Levent'e ait, otuzu ise onun hakkında kaleme alınmış metinlerdir. Elde edilen veriler tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre, Tamer Levent'in Türkiye'de yaratıcı dramanın gelişiminde öncü bir rol üstlendiği; İnci San ile birlikte yaratıcı dramanın yaygınlaşması için önemli çalışmalar yürüttüğü; Çağdaş Drama Derneği'nin kuruluşuyla yaratıcı dramanın kurumsal bir kimlik kazanmasına doğrudan katkı sağladığı belirlenmiştir. Ayrıca, Levent'in geliştirdiği "Sanata Evet / Yaşama Sanatı" yaklaşımının, sanat ve yaşam arasındaki karşılıklı etkileşimi temel aldığı ve dramayı bu etkileşimin anahtarı olarak gördüğü sonucuna ulaşılmıştır. Levent'in görüşlerine göre, sanatın toplumsal gelişimin zorunlu koşulu olduğu; sanat eğitiminin bireysel ve toplumsal dönüşüm için temel bir araç işlevi gördüğü saptanmıştır. Araştırmanın genel sonucu olarak, bir eylemin sanat sayılabilmesi için dramatik süreçlerden geçmesi gerektiği yönündeki vurgunun, Levent'in sanat ve drama anlayışının merkezinde yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, dramanın yalnızca bir öğretim yöntemi değil, sanatsal yaratımın temel bir biçimi olarak ele alınması gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, Tamer Levent, sanata evet, durumoloji

From Catharsis to Catastrophe: The Tragic Continuum in Howard Barker's Theatre of Catastrophe

Tuğba Çanakçı

Yabancı Diller Yüksekokulu, Ankara Medipol Üniversitesi
t.canakcii@gmail.com

Özet

This paper substantiates the transformation of tragedy in Howard Barker's Theatre of Catastrophe, where catastrophe substitutes catharsis as the foundation of the tragic condition. While the Aristotelian theatre conceives tragedy as a consummate construction that concludes in catharsis, Barker conceives it as a continuum of ethical recession that conduces resilience in existence. In Theatre of Catastrophe, thus, tragedy is far from a conclusion; instead, it continues as a condition of continuous confrontation. This shift from product to process reveals a fundamental reversal in the tragic form that reframes resolution with resistance and reason with reverie. To examine this reconsideration, the paper executes a qualitative analysis that extends to Barker's theoretical writings with both the 2011 performance and the 2012 text of Blok/Eko. Through the character Tot is inherent and inhabits his solitude. However, his solitude is far from resolution; it is rather a revelation—a confrontation with the residual truth that contests reconciliation. Therefore, the paper traces that Barker's Theatre of Catastrophe transforms tragedy from a product into a process, constructing a theatre of chaos where continuum reconstructs closure, as the individual remains indeterminate, and thus, solitude reveals itself as the last and liminal form of tragic revelation.

Anahtar Kelimeler: Howard Barker, Theatre of Catastrophe, blok/eko, catastrophe, catharsis

Süreç mi Sonuç mu? Dramadan Sahneye Uzanan Bir Süreç Deneyimi

Paylaşımı

Meral Erdoğan Şahin ^{1,*} & Efil Yasemen Karlıtepe ²

¹ İngilizce Öğretmenliği Meb

² Türkçe Öğretmenliği Meb

meralerdogansahin@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Eğitim Sen’li öğretmenler ve farklı meslek gruplarından bireylerin bir araya gelmesiyle Eğitim Sen Ankara 4 Nolu Şube Salonunda gerçekleştirilmiştir. Çalışma, yaratıcı drama çalışmalarının ardından Dario Fo’nun Japon Kuklası adlı tiyatro oyununun sahneye taşınması sürecini ele almaktadır. Çalışmanın amacı, yaratıcı dramanın süreç odaklı yapısının tiyatronun sonuç odaklı doğasıyla nasıl kesiştiğini ve bunun katılımcılar üzerindeki etkilerini ortaya koymaktır. Katılımcılar; beşi drama geçmişine sahip ikisi üniversite yıllarında oyunculuk deneyimi yaşamış, biri ise oyunculuk eğitimi almış 12 kişiden oluşmaktadır. Süreç; iletişim, etkileşim, uyum, güven ve rol oynama doğaçlama konularını ele alan yaratıcı drama çalışmaları ile başlamış ve sendika üyelerine sergilenen bir yılsonu gösterisi ile tamamlanmıştır. Sahnelenmek üzere seçilen metin üzerinde çalışmaya başlamadan önce, katılımcılara “yaratıcı drama ve yazınsal türler (masal, destan,öykü, şiir vb) ” ilişkisi bağlamında planlanmış son bir atölye uygulanmıştır. Atölyenin amacı, katılımcılara sahnelenecek oyun hakkında kısmi bir ön okuma niteliği taşımaktadır. Böylece oyun, oyun içinde yapılandırılarak canlandırmalarda ortaya çıkan bazı jest, mimik, tonlama ve hatta bazı replikler doğrudan sergilenen performansa yansıtılmıştır. Uygulanan son yaratıcı drama atölyesinden sonra katılımcılar ile metin paylaşılmış ve katılımcılar yaşadıkları son deneyimin metin ile doğrudan uyuştuğunu fark etmiş ve bu deneyimi “oyunu zaten yaşamış olmak” olarak nitelendirmişlerdir. Bulgular, “sürecin” öğrenme alanı olmasının yanı sıra, sahnelenen “sonuç” ürününün de katılımcılar için anlamlı bir deneyim sunduğunu göstermektedir. Çalışma drama yönteminin tiyatro üretiminde yaratıcı bir araç olarak kullanılabileceğini ve katılımcılara hem kişisel hem de mesleki gelişim fırsatları sunduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, doğaçlama, kurgusal metin, tiyatro

Afife Jale'nin Sanat Mücadelesinde Estetik Dönüşüm: Yaratıcı Drama Bağlamında Süreç ve Sonuç Okuması

Melek Çelik ^{1,*} & Beril Zekiye Ovayurt ²

¹ Yaratıcı Drama Yüksek Lisans Ankara Üniversitesi

² Drama Eğitimci Çağdaş Drama Derneği
koncamelek00@gmail.com

Özet

Bu araştırma, Afife Jale'nin sanatsal mücadelesini bir tarihsel olayın ötesinde, estetik bir süreç olarak incelemektedir. Türk tiyatrosunun sahnesinde yer alan ilk Müslüman kadın oyuncu olan Afife Jale, sanatın erkek egemen yapıları içindeki görünmeyen sınırlarını aşarak toplumsal değişimin bir sembolü olmuştur. Ancak, onun hikayesi çoğu zaman biyografik bir çerçeveye hapsedilmiş; estetik üretim süreci ve sanatsal yaklaşımı yeterince ele alınmamıştır. Bu çalışma, Jale'nin sanat yolculuğunu yaratıcı drama metodu ile yeniden biçimlendirerek, sanatın "süreç ve sonuç" ilişkisini estetik bir bağlamda incelemeyi hedeflemektedir.

Nitel araştırma deseniyle yürütülen çalışma, 12 katılımcı (8 kadın, 4 erkek) ile gerçekleştirilmiştir. Veriler gözlem notları, yazılı yansıtma formları ve sözel geri bildirimler aracılığıyla toplanmış; betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Bu çalışma, katılımcıların Afife Jale'nin hikâyesini yalnızca tarihsel bir olgu olarak değil, sanatın dönüştürücü gücünü temsil eden bir süreç olarak algıladıklarını göstermektedir. Üç temel tema öne çıkmaktadır: “sanatta süreç”, “kadın temsili” ve “estetik farkındalık”.

Araştırma sonuçları, yaratıcı dramanın yalnızca bir öğretim yöntemi değil, aynı zamanda sanatın estetik doğasını görünür kılan bir sanat pedagojisi olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcılar, Afife Jale'nin mücadelesi üzerinden sanatın özgürleştirici yönünü deneyimlemiş, kadınların sanattaki varlığını tarihsel süreklilik içinde değerlendirme farkındalığı kazanmıştır. Çalışma, sanat eğitiminde tarihsel kadın figürlerinin süreç temelli biçimde ele alınmasının, toplumsal ve estetik bilinç gelişimine katkı sağlayacağını önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Afife Jale, ilk Müslüman tiyatrocusu, kadın, toplumsal cinsiyet

Süreç mi, Ürün mü? Göçmen Kadınların Mutfak Kolektiflerinde Yaratıcı Drama Deneyimleri

Rojda Şükran Karas

İletişim Bilimleri İstanbul Bilgi Üniversitesi
rojda.karas@gmail.com

Özet

Bu çalışma, yaratıcı dramada süreç–ürün ikiliğini göçmen ve yerel kadınların mutfak kolektifleri bağlamında inceleyerek, belirsizlikle başa çıkma becerisinin pedagojik ve sanatsal boyutlarını tartışmaktadır. Araştırma, Uluslararası Göçmen Kadınlar Derneği tarafından yürütülen Sınırsız Mutfaklar Kadın Girişimi kapsamında, Suriyeli ve yerel kadın katılımcılarla gerçekleştirilen altı haftalık yaratıcı drama atölyelerine dayanmaktadır. Bu atölyeler; Tanışma ve Yaratıcı Drama ile Buluşma, Birlikte Pişirmek, Kültürel Tatlar ve Hikâyeler, Belirsizlikle Baş Etmek, Mutfakta Duyuların Dili ve Bir Sofrada Buluşmak temaları etrafında yapılandırılmıştır. Her bir oturum, kadınların mutfak pratikleri üzerinden belirsizlik, dayanışma ve kültürel aktarım deneyimlerini keşfetmelerine olanak tanımıştır.

Nitel araştırma deseni ve katılımcı eylem araştırması yaklaşımıyla yürütülen çalışmada, atölyelerde elde edilen gözlemler, katılımcı anlatıları ve performatif çıktılar tematik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Bulgular, yaratıcı dramanın belirsizlik karşısında dayanıklılığı güçlendiren, ifade ve özneleşme olanaklarını genişleten bir öğrenme alanı sunduğunu göstermektedir. Kadınların ekonomik belirsizlik, sosyal uyum ve kültürel aidiyet gibi temalarda yaşadıkları deneyimler, yaratıcı drama aracılığıyla paylaşım ve dönüşüm fırsatına dönüşmüştür. Ortaya çıkan ürünler — yemek, hikâye ve performatif ifade biçimleri — yalnızca somut çıktılar değil, aynı zamanda sürecin çok sesliliğini, işbirliğini ve ortak dayanışmayı görünür kılan araçlar olarak değerlendirilmiştir.

Bu bağlamda Sınırsız Mutfaklar Kadın Girişimi, göçmen ve yerel kadınların kültürel hafızalarını yeniden inşa ettikleri, karşılıklı etkileşim yoluyla yeni aidiyet biçimleri geliştirdikleri bir ortak üretim alanı sunmaktadır. Çalışma, yaratıcı dramanın yalnızca bir öğretim yöntemi değil; aynı zamanda belirsizlikle başa çıkmayı, toplumsal güçlenmeyi ve kültürel aktarımı destekleyen bütüncül bir yaklaşım olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, süreç–ürün ikilemi, göçmen kadınlar, mutfak kolektifleri, belirsizlik, güçlenme

Belirsizlikten Kolektif Performansa: Süreçsel Dramayı Yönlendiren Bir Dinamik Olarak Belirsizlik

Gökhan Karaosmanoğlu

Temel Sanat Eğitimi Ankara Üniversitesi
gkaraosmanoglu@gmail.com

Özet

Süreçsel drama, doğası gereği belirsizlik, açık uçluluk ve kolektif inşa süreçlerine dayanır. Bu özellik, pedagojik öğrenme, toplumsal dönüşüm ve performans açısından güçlü bir potansiyel taşır. Katılımcılar ve kolaylaştırıcı, belirsizlikle kurdukları ilişki üzerinden dramatik sürecin gidişatına ve ortaya çıkan ürünün biçimine birlikte karar verirler. Süreçsel dramada müzakere, diyalog ve ikna süreçleri yalnızca yaşamsal bir role sahip değildir; aynı zamanda kolektif performansın estetik ve politik inşasında da belirleyici bir işleve sahiptir. Belirsizlik, otoriter kontrol yerine katılımcıların ortaklaşa karar alabildiği demokratik bir alan açar. Katılımcılar, sahnede yalnızca birer “rol kişisi” değil; aynı zamanda müzakere eden, diyalog kuran ve diğerlerini ikna eden kolektif aktörler hâline gelir. Bu çalışma, süreçsel dramadaki belirsizliği eleştirel-sosyopolitik ve pedagojik-süreçsel boyutlarda ele alarak, katılımcıların ve kolaylaştırıcının kolektif üretim süreçlerini nasıl yönlendirdiğini tartışmayı amaçlamaktadır. Araştırma, kuramsal okumalar ve atölye gözlemleri üzerinden ilerlemekte; araştırmacının süreçsel drama atölyelerindeki gözlemleri, süreç notları, kolektif karar alma ve doğaçlama performans süreçleri nitel veri olarak değerlendirilmektedir. Bu gözlemler, sürecin dinamiklerini anlamak ve kuramsal çerçeveye ilişkilendirmek amacıyla reflektif bir biçimde analiz edilmiştir. Bu yaklaşım, belirsizliğin süreçteki rolünü; müzakere, diyalog ve ikna süreçleriyle ilişkisini ve kolektif performansa katkısını ortaya koymayı sağlamıştır. Böylece süreçsel dramadaki belirsizlik, hem pedagojik hem sanatsal bir olanak hem de demokratik bir katılım aracı olarak tartışmaya açılmıştır. Ayrıca çalışma, belirsizliğin süreçsel dramada oynadığı role ilişkin kavramsal bir tartışma alanı oluşturmayı amaçlamaktadır. Araştırma bulguları, genellikle bir risk olarak algılanan belirsizliğin, süreçsel drama içinde müzakere, diyalog ve ikna süreçleriyle yönetildiğinde; katılımcıları kolektif aktörler hâline getiren, demokratik bir öğrenme ve üretim alanı yaratan bir pedagojik araç olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, süreçsel drama; belirsizlikten doğaçlamaya ve kolektif performansa giden süreçte, katılımcıların özerkliğini, yaratıcı iş birliğini ve toplumsal duyarlılığını besleyen demokratik, estetik ve deneyimsel açıdan zengin bir alan olarak değerlendirilebilir. Bu doğrultuda, süreçsel drama uygulamalarında belirsizliğin yalnızca süreci yönetmek için değil, aynı zamanda katılımcıların kolektif karar alma, problem çözme, müzakere ve diyalog becerilerini destekleyecek biçimde bilinçli olarak tasarlanması önerilmektedir. Ek olarak, kolaylaştırıcıların belirsizlik karşısındaki pedagojik yaklaşımlarını ve müdahale biçimlerini sistematik biçimde inceleyen reflektif çalışmaların yapılması, belirsizliğin süreçsel dramadaki işlevini daha derinlemesine anlamaya katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: süreçsel dramada belirsizlik, kolektif üretim süreçleri, dramada müzakere ve diyalog, demokratik katılım

Süreçsel Drama ile Çocuk Hakları Konusunda Farkındalık Kazandırılması

Merve Çalık

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Milli Eğitim Bakanlığı
merve_pdr35@hotmail.com

Özet

Bu araştırmada süreçsel drama ile çocuk hakları konusunda öğrencilere farkındalık kazandırmak amaçlanmaktadır. Araştırmada yöntem olarak karma yöntem kullanılmış olup araştırmanın çalışma grubunu 2024-2025 Eğitim Öğretim yılında Sakarya’da bir devlet köy okulunda öğrenim gören 7. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Süreçsel drama ile çocuk haklarının ele alındığı programda deney grubuna ilk olarak çocuk haklarına yönelik 4 oturumluk yaratıcı drama programı uygulanmış olup ardından süreçsel drama teknikleri kullanılarak katılımcılarla 6 oturumluk bir çalışma yapılmıştır. Buna göre süreçsel drama sürecinde katılımcılara çocuk haklarına ilişkin ön metinler verilmiş ve yaratıcı drama teknikleri kullanılarak katılımcılar bu ön metin üzerinden canlandırmalar yaparak sahneler oluşturmuşlardır. Oluşturulan sahnelerden oluşan bir oyun ortaya çıkarılmış ve 7. Sınıf öğrencilerine bu oyun sergilenmiştir. Araştırmanın nicel kısmında veri toplama aracı olarak Ay-Zöğ (2008) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan “Çocuk Hakları Ölçeği” ve nitel veri toplama aracı olarak “Oyuncular için Program Sonrası Süreç Değerlendirme Formundan” yararlanılmıştır. Araştırmanın nicel verilerinin analizinde SPSS Programından yararlanılmış olup nitel veriler içerik analizi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonucunda deney grubu katılımcılarının Çocuk Hakları Ölçeği sosyal haklar, eğitim hakkı ve sağlık hakkı alt boyutlarının ön test/son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu kişilik hakları alt boyutunda ise anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde deney grubunun Çocuk Hakları Ölçeği kişilik hakları, sosyal haklar, eğitim hakkı ve sağlık hakkı alt boyutlarının son test/izleme test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur. Araştırmanın nitel bulgularına göre ise katılımcıların süreç sonucunda çocuk haklarına karşı farkındalık kazandıkları, haklarını korumayı ve savunmayı öğrendikleri, davranışlarında da haklarını savunmaya yönelik davranış değişiklikleri yaşadıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: süreçsel drama, çocuk hakları, farkındalık

Drama Eğitiminde Dijital Teknolojilerin Kullanımı:

‘Research in Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance’ Dergisinin Analizi

Şeyda Ünal ^{1,*} & Ali Ersoy ²

¹ İngilizce Öğretmenliği Tayfur Bayar Anadolu Lisesi

² Temel Eğitim Anadolu Üniversitesi
seydaunal26@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Research in Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance (RiDE) dergisinde 1996–2024 yılları arasında yayımlanan ve drama eğitiminde dijital teknolojilerin kullanımını konu edinen 23 makaleyi inceleyerek, alandaki gelişim sürecini ve ulaşılan sonuçları bütüncül bir yaklaşımla değerlendirmektedir. Araştırma sürecinde meta-sentez deseni benimsenmiş, veriler içerik analizi yöntemiyle tematik olarak sınıflandırılmıştır. Bulgular, dijital teknolojilerin en çok süreçsel drama yaklaşımıyla ilişkilendirildiğini; COVID-19 döneminde çevrim içi platformlar, dijital hikâye anlatımı ve sanal gerçeklik uygulamalarının öne çıktığını göstermektedir. Makalelerin büyük bölümünün Avustralya kaynaklı olması bu ülkenin dijital drama pedagojisindeki öncü konumunu ortaya koyarken, Türkiye’deki yayınların dijital dönüşüm politikalarıyla birlikte son yıllarda artış gösterdiği belirlenmiştir. Sonuçlar, yaratıcı drama süreçlerinde dijital teknolojilerin etkili entegrasyonu için pedagojik esneklik, kültürel bağlam duyarlılığı ve öğretmen dijital yeterliliklerinin geliştirilmesinin kritik önem taşıdığını vurgulamaktadır. Çalışma, alanın geleceği için uygulama temelli modellerin geliştirilmesi ve çok kültürlü araştırmaların yaygınlaştırılması gerektiğini önermektedir.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, dijital teknoloji, meta-sentez, içerik analizi

Uluslararası Üniversite Öğrencilerine Yaratıcı Drama Destekli Türkçe Öğretimi

Özlem Aksu Kurtoğlu ^{1,*} & Nami Eren Beştepe ²

¹ Yabancı Diller Bölümü İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi

² Temel Sanat Eğitimi Bölümü Ankara Üniversitesi

ozlemak@bilkent.edu.tr

Özet

Belirli bir topluluğun üyesi olarak kabul edilmek için o topluluğun rutinlerini ve bu rutinlerin gerektirdiği ifadeleri iyi bilmek büyük önem taşır. Günlük yaşamda temel ihtiyaçların karşılanmasına yönelik olarak sıkça kullanılan kalıp ifadeler, bir toplumsal rutinin parçası olarak bireyler arasındaki iletişim ve ilişki kurma süreçlerini kolaylaştırır. İlişkinin “iki şey arasındaki karşılıklı bağ” olduğu düşünüldüğünde, sıkça kullanılan dilsel kalıp ve yapıların öğrenimi, bireylerin bu bağ kurmalarında kritik bir rol oynar.

Yaratıcı drama hayatın provasıdır ve katılımcılarını yaşama hazırlar. Bu açıdan bakıldığında dış gerçeklikte sıkça karşılaşılan durumlarda ne diyeceğini bilmek hedef dil kullanıcılarının gerçek yaşamdaki kararsızlıklarını indirgeyecektir. Bu doğrultuda odağında temel ihtiyaçlara yönelik kalıp ifadelerin öğretiminin olduğu, yaratıcı drama destekli bir öğretim yöntemiyle yapılandırılmış Türkçe oryantasyon programının Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin hem dilsel becerilerinin gelişimine hem de Türk kültürüne daha hızlı uyum sağlamalarına katkıda bulunacağı söylenebilir. Tanışma, hâl hatır sorma, sipariş verme gibi günlük yaşamın temel konularını kapsayan bir program, bir yandan öğrencileri hedef dili kullanmaya teşvik ederken bir yandan da sıkça karşılaşılabilecek durumları deneyimlemelerini sağlayarak dilsel ve kültürel uyum süreçlerini hızlandıracaktır.

Bu çalışma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen uluslararası üniversite öğrencilerinin Türk dili ve kültürüne uyum sürecinde yaratıcı dramanın işlevini incelemeyi amaçlamaktadır. Dünyanın farklı ülkelerinden gelen, Ankara’daki üniversitelerde öğrenim gören ve Türkçe bilmeyen 18 öğrenciyle gerçekleştirilen bu çalışma kapsamında yaratıcı drama yöntemiyle yapılandırılmış 900 dakikalık 10 atölye uygulanmıştır. Program sonunda katılımcılara açık uçlu 6 soru yöneltilmiş ve nitel veriler içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Yapılan gözlem ve değerlendirmeler, yaratıcı drama yönteminin üniversite düzeyinde yabancı dil öğretiminde etkili bir şekilde uygulanabileceğini, öğrencilerin dil öğrenme motivasyonunu artırdığını, sosyal bağlar kurmalarını kolaylaştırdığını, hedef dilin kullanımına yönelik özgüven kazandırdığını ve öğrenmeyi kalıcı hâle getirdiğini göstermektedir. Bu çalışma, yaratıcı dramanın yalnızca bir öğretim tekniği değil, kültürlerarası etkileşimi güçlendiren bir öğrenme ortamı sunduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: yabancılara Türkçe öğretimi, drama, kültürel uyum

Dorothy Heathcote'un Öğretmenin Role Girmesi Tekniği'nde Süreç Tasarımı

Esin Kalyoncu ^{1,*} & Zeki Özen ²

¹ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ankara Üniversitesi

² Temel Eğitim Bölümü Ankara Üniversitesi

esinkalyoncu@gmail.com

Özet

Dorothy Heathcote eğitimde drama alanının dikkat çeken uygulamacılarından birisidir. Harriet-Finlay Johnson ile başlayan bu uygulamalara, önerdiği drama yaklaşımlarıyla etkin katkılarda bulunmuştur. Heathcote'un drama uygulamalarını alandaki diğer yaklaşımlardan ayıran biricik özellik, onun tiyatro, sosyoloji, psikoloji, felsefe, tarih coğrafya gibi disiplinleri drama etik değerleriyle sentezleyerek yapılandığı rol tasarımlarıdır. Heathcote'un bu tasarımları, drama ile öğrenme-öğretme süreçlerinde Öğretmenin Role Girmesi tekniğini önermektedir. Heathcote'un drama yaklaşımlarında, gerçekleştirdiği tiyatro çalışmalarının etkisi büyük yer tutar. Bu çalışmalarda kullanılan pek çok tiyatro donanımı, Öğretmenin Role Girmesi tekniğinin esin kaynağı olmuştur. Heathcote, tekniğinin yapı taşlarını oluşturan otuz üç rol bağlamını, bu birikim ve deneyimlerinin süzgecinden geçirerek listelemiş ve öğretmenlerin kullanımına sunmuştur.

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemi ve temel nitel araştırma deseni ile yapılandırılmıştır. Verilere belge tarama yoluyla ulaşılmış ve ilgili veriler içerik analizi ile ayrıntılandırılmıştır. İçerik analizi ile elde edilen verilerin sağladığı kodlar ve kategoriler, öğrenme ve öğretmenlik ortamının yapılandırılması (planlama ve hazırlık), durumsal öğretmenlik ve rolün sürdürülebilirliği tematik gruplandırmaları ile sunulmuştur. Çalışmanın amacı, Dorothy Heathcote'un drama yaklaşımlarında rol tasarımı ilkelerini tanımlamaktır. Veri toplama araçları olarak Heathcote'un kendi anlatımlarını içeren on bir YouTube açık erişim videosunun Türkçe çeviri metinlerinin çözümlemelerinin yanında, rol konusunu ele alan drama uzmanlarından Luke Abbott, Gerard Boland ve Tiina Moore'un birer makalesi ile Heathcote'un kendisinin kaleme aldığı üç makale kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara Heathcote'un bütün drama çalışmalarının odağında rol unsurunun olduğuna, rolün dışında her ögenin role hizmet eden bir nesne, simge, konu ya da durum olduğuna, rol tasarımlarını sosyokültürel bir bağlamda ele aldığına ilişkin örnekler sunduğu görülmüştür.

Çalışmanın, Heathcote drama yaklaşımlarında rol tasarımı ilkeleri hakkında Türkiye'de gerçekleştirilmiş ilk kapsamlı çalışma olması ve sunduğu bulguları itibarıyla, Türkiye'deki drama araştırmacıları için işlevsel bir başvuru kaynağı olacağı düşünülmektedir. Bildiri sunumu, Dorothy Heathcote'un drama yaklaşımlarında, öğretmenin role girmesi tekniğini öğrenme sürecinin tasarımı ve rolün sürdürülebilirliği ana teması bağlamında ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: öğretmenin role girmesi, rol tasarımı, rol bağlamları, rolün sürdürülebilirliği

Yaratıcı Dramanın Okul Öncesi Çocukların Prososyal Davranışlarına Etkisi: Bir Meta Analiz Çalışması

Nihal Akalın ^{1,*} & Belgin Liman ¹

¹ Çocuk Gelişimi Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
nihal.akaslan@gmail.com

Özet

Okul öncesi dönem, çocukların sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimlerinin hızla şekillendiği kritik bir evredir. Bu süreçte çocukların başkalarının duygu ve ihtiyaçlarını anlaması, iş birliği yapması ve yardım etmesi gibi prososyal davranışların geliştirilmesi, onların toplumsal uyum ve yaşam boyu öğrenme becerileri açısından büyük önem taşımaktadır. Prososyal davranışlar; paylaşma, empati, yardımlaşma ve iş birliği gibi olumlu sosyal etkileşimleri kapsamakta ve çocukların sosyal ilişkilerinde kalıcı etkiler bırakmaktadır. Eğitim ortamlarında prososyal davranışların desteklenmesinde etkili yöntemlerden biri yaratıcı drama yöntemidir. Yaratıcı drama; çocukların rol oynama, doğaçlama, canlandırma ve grup çalışmaları aracılığıyla farklı sosyal durumları deneyimlemelerine fırsat sunar. Bu süreçte çocuklar hem kendi duygularını ifade etme hem de başkalarının bakış açılarını anlama becerisi kazanırlar. Araştırmalar, yaratıcı drama etkinliklerinin çocukların empati geliştirmelerine, iletişim becerilerini güçlendirmelerine ve iş birliği davranışlarını artırmalarına katkı sağladığını göstermektedir. Bu doğrultuda, mevcut çalışmada yaratıcı drama yönteminin okul öncesi çocukların prososyal davranışları üzerindeki etkisini inceleyen araştırmalar meta analiz yöntemiyle bir araya getirilerek, elde edilen bulguların alan yazına katkı sağlaması amaçlanmaktadır. Bu araştırmanın çalışma grubunu, Niğde ilinde okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 4-6 yaş aralığındaki çocuklar oluşturmaktadır. Çalışmaya yalnızca normal gelişim gösteren çocuklar dahil edilmiş, belirtilen yaş grubunun dışında kalan çocuklar ise örnekleme alınmamıştır. Araştırmada, verilerin analizinde PRISMA değerlendirme aracı kullanılmıştır. İnceleme kapsamına yalnızca Türkiye’de yürütülmüş akademik makaleler dahil edilmiştir. Hâlihazırda veri analizi süreci devam etmekte olup elde edilecek bulgular kongrede sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, prososyal davranışlar, okul öncesi, meta analiz

Özel Yetenekli Öğrencilerin Yaratıcı Dramaya İlişkin Algıları: Bir Metafor Analizi

Zülfü Alımlerin ^{1,*} & Emrah Bilgiç ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

² Sınıf Öğretmenliği Sakarya Üniversitesi

zalimlerin@hotmail.com

Özet

Bu araştırmanın temel amacı, özel yetenekli öğrencilerin yaratıcı drama kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya koymak ve bu metaforları tematik olarak sınıflandırmaktır. Özel yetenekli öğrenciler bilişsel ve duyuşsal açıdan farklı özellikler taşıdıklarından, esnek, özgür ve yaratıcı öğrenme ortamlarına daha fazla ihtiyaç duymaktadırlar. Bu bağlamda yaratıcı drama, onların potansiyellerini özgürce ortaya koyabilecekleri ve kendilerini çok yönlü biçimde ifade edebilecekleri zengin bir öğrenme alanı sunmaktadır. Araştırma, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bir Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) de öğrenim gören 40 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Veriler, öğrencilerin “Drama ... gibidir, çünkü ...” cümlesini tamamlamalarına dayalı olarak oluşturulan metafor formu aracılığıyla toplanmış; daha sonra yanıtlar içerik analiziyle çözümlenmiştir. Analiz sonucunda öğrencilerin yaratıcı drama kavramına ilişkin toplam 40 farklı metafor geliştirdikleri belirlenmiştir. Elde edilen metaforlar, benzer anlam özelliklerine göre altı tema altında sınıflandırılmıştır. Bu temalar sırasıyla “yaşamı yansıtan bir süreç olarak drama”, “tiyatro ve canlandırmaya benzeyen drama”, “yaratıcılığı ve özgürlüğü destekleyen drama”, “öğretici ve geliştirici bir öğrenme süreci olarak drama”, “duygusal bir deneyim olarak drama” ve “olumsuz veya nötr algılar” şeklindedir. Bulgulara göre, öğrencilerin en yoğun olarak “yaratıcılığı ve özgürlüğü destekleyen drama” temasında metafor ürettikleri görülmüştür. Bunu, “tiyatro ve canlandırmaya benzeyen drama” ve “yaşamı yansıtan bir süreç olarak drama” temaları izlemiştir. Bu durum, öğrencilerin yaratıcı dramayı çoğunlukla özgürleştirici, yaratıcı ve yaşamla bağlantılı bir süreç olarak algıladıklarını göstermektedir. Araştırma sonuçları, özel yetenekli öğrencilerin yaratıcı dramayı yalnızca bir sanatsal etkinlik olarak değil, aynı zamanda kendini ifade etme, empati kurma, öğrenme ve yaratıcılığı geliştirme aracı olarak gördüklerini ortaya koymuştur. Drama süreci, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve sosyal becerilerini bütüncül biçimde desteklemektedir. Bununla birlikte, bazı öğrencilerin yaratıcı dramaya nötr veya olumsuz yaklaşımlar sergilemesi, uygulama sürecinde öğrencilerin bireysel farklılıklarına ve öğrenme stillerine duyarlı olunması gerektiğini göstermektedir. Yaratıcı drama, özel yetenekli öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal potansiyellerini ortaya çıkaran, onların yaratıcılıklarını besleyen ve sosyal-duygusal gelişimlerine katkıda bulunan çok yönlü bir öğrenme yöntemidir. Bu nedenle, BİLSEM programlarında yaratıcı dramanın daha sistematik biçimde yapılandırılması, özel yetenekli öğrencilerin hem akademik başarılarını hem de kişisel gelişimlerini destekleyecek önemli bir adım olarak görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, özel yetenekli öğrenciler, metafor analizi, nitel araştırma, BİLSEM

Süreç Açan Sonuçlar: Türkiye’de Yaratıcı Dramanın Kurumsallaşması ve Yaygınlaşmasında Adıgüzel’in Rolünün Biyografik Okuması

Raziye Elif Bilgiç ^{1,*} & Ihsan Metinnam ²

¹ Yaratıcı Drama Ankara Üniversitesi

² Temel Sanat Eğitimi Ankara Üniversitesi

elifbilgic.eb@gmail.com

Özet

Türkiye’de yaratıcı drama alanında, öncü figürlerin ürettiği sonuçları mümkün kılan kurumsal ve yaygınlaşma dinamiklerini sistematik ve bütüncül biçimde ele alan çalışmalar görece az sayıdadır; bu durum, alanın kurumsallaşma seyrini görünürleştirecek süreç–sonuç odaklı çözümlemelere gereksinimi göstermektedir.

Bu çalışmanın amacı, Prof. Dr. Ömer Adıgüzel’in biyografisine dayanarak, dernek yönetişimi, kamu–akademi etkileşimleri ve uluslararası ağlar boyunca ortaya çıkan kurumsal eşiklerin (meşruiyet, standardizasyon, ağ kurma, kuşak yetiştirme) nasıl yeni süreçler açtığını somut örneklerle göstermek ve bu dinamikleri aktarılabilir bir referans çerçevesine dönüştürmektir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biyografik anlatı ve doküman analizi kullanılmış olup veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ve dokümanlar yoluyla (kitap önsözleri, kongre kitaplarındaki açılış ve kapanış konuşmaları, yazarın akademik dergilerde yayımlanan tek yazarlı makaleleri) toplanarak tematik analizle çözümlenmiştir.

Veriler önce anlam birimleri hâline getirilmiş ve kodlar oluşturulmuş, ardından benzer içerikteki kodlar bir araya getirilerek temalar oluşturulmuştur. Çalışmanın temaları, sivil alan / yönetim (ÇDD), kamu–akademi / meşruiyet, uluslararası ağlar / dolaşım şeklinde oluşmuştur. Çalışmada, Adıgüzel’in alana katkılarının, alanın kurumsallaşma ve yaygınlaşma seyrini besleyen süreç tetikleyicileri olduğu, drama alanının gelişimine ilişkin önemli sonuçlar doğurduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına dayalı olarak, yaratıcı dramanın tarihsel gelişim sürecinin biyografik anlatılara dayalı farklı çalışmalar yoluyla çözümlenmesi önerilmektedir. Böylelikle alanın akademik, kurumsal, toplumsal gelişimine yönelik yol gösterici deneyimlerin ortaya çıkacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ömer Adıgüzel, yaratıcı drama, kurumsallaşma, yaygınlaşma

İngilizce Öğretiminde Yaratıcı Drama Uygulamaları Üzerine Bir Meta-Sentez

Ayten Çokçalışkan ^{1,*} & Perihan Korkut ²

¹ İngilizce Öğretmeni 100. Yıl Cumhuriyet Ortaokulu (Yatağan)

² Yabancı Diller Eğitimi Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

aytencokcaliskan@hotmail.com

Özet

Yaratıcı drama, bir grubun belirli bir konu ve mekânda, eğitmen rehberliğinde kendi deneyimlerinden yararlanarak rol oynama ve doğaçlama teknikleriyle canlandırma etkinliği olarak tanımlanabilir. Bu yöntem, özellikle yabancı dil öğretiminde öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmede önemli bir araçtır. Yaratıcı drama süreci ile öğrencilerin iletişimsel yeterlik kazanabilmeleri için onlara çeşitli yaşam durumları sunulur; sınıf ortamında farklı kurgusal ve otantik bağlamlar oluşturularak bu ortamlarda farklı karakterlere bürünüp kendilerini ifade etmeleri teşvik edilebilir. Böylece yaratıcı drama, yabancı dil öğretiminde öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmede etkili bir yöntem olarak görülebilir. Bu bağlamda araştırmanın amacı, yaratıcı dramanın İngilizce öğretimindeki rolünü incelemektir. Araştırma, belirli bir alandaki gerçekleştirilmiş araştırma bulgularını karşılaştırarak yorumlayan nitel araştırma yöntemlerinden biri olan meta-sentez kullanılarak tasarlanmıştır. 2004–2025 yılları arasında gerçekleştirilen lisansüstü tezler incelenmiş ve elde edilen veriler temalar altında sınıflandırılmıştır. Bulgular, yaratıcı dramanın öğrencilerin derse yönelik tutum ve motivasyonlarını artırdığını, derse daha etkin katılım sağladığını ve öğrenme deneyimini akıcı ve keyifli hâle getirdiğini göstermektedir. Ayrıca, özellikle konuşma becerisinde anlamlı gelişmeler bulunurken, akademik başarı puanlarının bağlama ve kullanılan ölçme araçlarına göre değişkenlik gösterebildiği; bazı uygulamalarda istatistiksel olarak anlamlı bir farkın oluşmadığı da görülmektedir. Elde edilen bulgular sonucunda, yaratıcı dramanın İngilizce öğretiminde öğrenme sürecini zenginleştiren, öğrencilerin aktif katılımını ve duyuşsal gelişimini destekleyen bir yöntem olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İngilizce öğretimi, yaratıcı drama, meta-sentez

Yaratıcı Drama Yönteminin Almanca Kelime Öğrenimine Etkisi

Bilge Ünal ^{1,*} & Şerife Çelikkaya ²

¹ Yabancı Diller Yüksek Okulu Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

² Alman Dili Eğitimi Anadolu Üniversitesi

bilge.unal@bilecik.edu.tr

Özet

Bu çalışma, yaratıcı drama yönteminin yabancı dil olarak Almanca öğretiminde kelime öğrenimine etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, yaratıcı drama uygulamalarının öğrencilerin kelime dağarcığını geliştirmedeki rolü nicel ve nitel verilerle değerlendirilmiştir. Çalışma, deneysel desen kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Deney (VG) ve kontrol (KG) grupları olmak üzere toplam 18 öğretmen adayı araştırmaya dâhil edilmiştir. Her iki grup da üniversite düzeyinde Almanca öğretmenliği programında öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcıların yaşları 18–26 arasında değişmekte olup, her iki grupta da kadın ve erkek katılımcılar yer almıştır.

Araştırmanın başlangıcında, her iki gruba da Almanca kelime bilgisine ilişkin ön test uygulanmıştır. Deney grubunda yaratıcı drama yöntemiyle planlanmış ders etkinlikleri yürütülürken, kontrol grubunda geleneksel yöntemlerle öğretim yapılmıştır. Uygulama süreci tamamlandıktan sonra her iki gruba da aynı içerikte son test uygulanmıştır. Elde edilen veriler nicel olarak bağımlı gruplar t-testi ve bağımsız gruplar t-testiyle analiz edilmiştir.

Ön test sonuçlarına göre, her iki grubun kelime bilgisi düzeylerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür ($p>0,05$). Bu durum, grupların başlangıçta denk olduklarını göstermektedir. Uygulama sonrasında yapılan son test sonuçlarına göre ise deney grubunun ortalama puanlarında anlamlı bir artış saptanmıştır ($\bar{x}=95,14$), kontrol grubunun ortalaması ise ($\bar{x}=86,57$) olarak bulunmuştur. Deney grubunun kontrol grubuna kıyasla 8,57 puanlık bir artış göstermesi, yaratıcı drama yönteminin kelime öğrenimine pozitif yönde etkisi olduğunu ortaya koymuştur ($t(16)=-2,84$, p

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, Almanca öğretimi, kelime öğrenimi, deneysel çalışma, yabancı dil eğitimi

H. Caldwell Cook’un Drama Bakış Açısı: Süreç mi Sonuç mu?

Nevin Gümüş ^{1,*} & Ömer Adıgüzel ²

¹ Sınıf Öğretmenliği Blis

² Güzel Sanatlar Eğitimi Ankara Üniversitesi

nevin07@gmail.com

Özet

Bu çalışma, H. Caldwell Cook’un eğitim ve drama anlayışını “süreç mi sonuç mu?” sorusu üzerinden incelemektedir. 20. yüzyılın başında İngiltere’de ortaya çıkan The Play Way yaklaşımı, öğrenmenin özünü “oyun” ve “deneyim” kavramlarıyla açıklayan, sürece dayalı bir eğitim modelidir. Cook, geleneksel öğretim anlayışlarını eleştirerek öğrencinin kendi yaşantısı yoluyla öğrenmesini savunmuştur. Bu çalışmanın amacı, Cook’un eğitim felsefesini süreç–sonuç ekseninde değerlendirerek günümüz yaratıcı drama uygulamalarıyla ilişkisini ortaya koymaktır.

Araştırma, nitel araştırma yöntemine dayalı bir doküman analizi çalışmasıdır. Veriler, Nevin Gümüş (2019) tarafından hazırlanan “Yaratıcı Drama Alanında H. Caldwell Cook’un Drama Anlayışının İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinden ve Cook’un The Play Way adlı eserinden elde edilmiştir. İçerik analiziyle elde edilen bulgular “süreç odaklı öğrenme”, “öğretmenin kolaylaştırıcı rolü”, “oyun ve öğrenme bütünlüğü” temaları altında toplanmıştır. Bulgular, Cook’un öğrenmede ürün yerine süreci merkeze alan bir pedagojik model geliştirdiğini göstermektedir.

Sonuç olarak Cook’un “Oyun Yolu (Play Way)” yaklaşımı, çağdaş yaratıcı drama eğitiminde sürecin, deneyimin ve katılımın önemini temellendiren erken bir örnektir. Bu çalışmanın alana katkısı, Cook’un süreç temelli eğitim anlayışının günümüz drama pedagojisinde yeniden yorumlanmasına ve drama liderlerinin yetiştirilmesinde felsefi bir zemin oluşturmaya yöneliktir.

Anahtar Kelimeler: H. Caldwell Cook, yaratıcı drama, süreç odaklı öğrenme, oyun yolu, eğitim felsefesi

Drama ve Forum Tiyatro Aracılığıyla Sosyal Adalet Farkındalığının Artırılması: "Seyirci" Kalmamak Sosyal Adalet için "Spect- Actor" Olmak

Tahir Emre Gencer ^{1,*}, Akın Keklik ² & Mehmet Kırlioğlu ³

¹ Sosyal Hizmet Anadolu Üniversitesi

² İlköğretim Matematik Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

³ Sosyal Hizmet Karabük Üniversitesi

tahiremregencer@gmail.com

Özet

Bu çalışma, sosyal hizmet lisans öğrencisi yirmi dokuz üniversiteli gencin sosyal adalet algılarının ve farkındalıklarının gelişimini yaratıcı drama aracılığıyla desteklemeyi ve atölye kazanımlarını nitel araştırma yöntemiyle ortaya koymayı amaçlamaktadır. Forum Tiyatro yaklaşımıyla tasarlanan ve öğrencilere gündelik yaşamdaki sosyal adaletsizlikleri, deneyimsel öğrenme yoluyla uygulamalı bir biçimde aktarma fırsatı sunan drama atölyeleri sayesinde gençlerin sosyal adalet bilincinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Yaratıcı drama, teoriyle pratik arasında güçlü köprüler kurarken öğrencilere mesleki rolleri için "Hayatın Provası" ortamını sunar, sosyal hizmet eğitiminin genişleyen sınırları içinde değerlerin içselleştirilmesine ve uygulama temelli becerilerin geliştirilmesine olanak sağlar.

Üçer saatlik üç atölye biçiminde (toplam dokuz saatte) gerçekleştirilen atölye günlüklerinden elde edilen nitel veriler, NVivo 15 programıyla analiz edilmiştir. Bulgular, Forum Tiyatro'nun, öğrencilerin, sistematik ezilme, statü temelli eşitsizlikler ve kaynaklara erişimdeki adaletsizlikler hakkındaki farkındalıklarını derinleştirdiğini göstermiştir. Katılımcılar, "Değiştirmek için bozulan düzeni tek kişinin çabası asla yeterli değil" gibi ifadelerle, mesleki rollerinin sadece mikro düzeyde değil, aynı zamanda yapısal sistemi odağına alan makro düzeyde çalışmaları ve düzenlemeleri gerektirdiğinin farkına, somut yaşantılar ve deneyimler oluşturarak varmışlardır.

Bu çalışma, yaratıcı dramanın değerini, elde edilen nihai bir sonuçtan (bilgiden veya notlardan) öte; öğrencilerin ezilenin rolüne girerek, ezenle mücadele ederek ve alternatif çözümleri test ederek adaletsizlikle baş etmenin zorlu sürecini yaşantı yoluyla deneyimleme, gerçeği prova etme olanağı sunmuştur. Bu deneyimsel öğrenme süreci, öğrencilerin sosyal adalet değerini ezberlemesi sonucunu değil, onu yaşayarak ve yaşatarak içselleştirmesini sağlamıştır. Böylece forum tiyatro yaklaşımıyla tasarlanan drama atölyelerinin, kalıcı sosyal adalet farkındalığı sonucunu doğuran, güçlü bir uygulamalı sürecin önemli bir bileşeni olduğu sonucu da ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: eğitimde yaratıcı drama, sosyal adalet, sosyal hizmet, hayatın provası, forum tiyatro

Süreçsel Drama Yaklaşımıyla Gençlerin İletişim ve Çatışma Çözümü Becerilerinin Geliştirilmesi: İletişim ve Uzlaşi Köprülerinin İnşası

Tahir Emre Gencer ^{1,*}, Akın Keklik ² & Mehmet Kırlioğlu ³

¹ Sosyal Hizmet Anadolu Üniversitesi

² İlköğretim Matematik Öğretmenliği Milli Eğitim Bakanlığı

³ Sosyal Hizmet Karabük Üniversitesi

tahiremregencer@gmail.com

Özet

Sosyal hizmet eğitimi, mesleki bilginin yanı sıra güçlü iletişim, empati, problem çözme ve çatışma yönetimi becerilerini gerektirir. Bu çalışmanın amacı, sosyal hizmet lisans öğrencileri ile gerçekleştirilen altı saatlik yaratıcı drama atölyesinin, öğrencilerin mesleki beceri ve değer temelli farkındalıklarına yansımaları nitel araştırma tasarımı bağlamında incelemektir. Araştırma, Anadolu Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü'nden yirmi yedi lisans öğrencisi ile yürütülmüştür. Üçer saatlik iki atölye, sırasıyla “Tanışma,İletişim, Güven” ve “Çatışma Çözümü ve Arabuluculuk” atölyelerinden oluşmaktadır. Nitel veriler, katılımcıların atölye günlükleri aracılığıyla toplanmış ve NVivo 15 programında içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Özellikle ikinci atölyede yer alan süreçsel drama çalışmaları, öğrencilerin çatışma durumlarında çaresizlik, stres ve engellenme gibi duygusal deneyimleri bizzat yaşamasını sağlamıştır. Bu deneyimsel süreç, öğrencilerin çatışma çözümünde duygusal regülasyon ve çözüm odaklı çabanın önemini anlamasına olanak sağlamıştır. Bulgular, “Mesleki Gelişim ve Uygulamalı Öğrenme Farkındalığı (mesleğe prova, teorik-pratik entegrasyonu)” ve “İletişim, Empati, Çatışma Çözümü ve Sosyal Adalet Temelli Farkındalıklar” olmak üzere yaratıcı dramının öğrencilerin mesleki gelişimine dair iki ana tema altında toplanmıştır. Katılımcıların "göz bağlama" ile empati kurması ve "farklılıklara saygı duymamız gerektiği, kimseye bu yüzden yargılamamamız gerektiği" gibi güçlü ifadeleri, yaratıcı dramının sosyal hizmetin değer temeli (özellikle sosyal adalet ve baskı karşıtı duruş) ile beceri temeli arasındaki bağı kurmadaki rolünü doğrulamaktadır. Çalışma, yaratıcı dramının sosyal hizmet eğitiminde sadece bir sonuç (gelişmiş beceri) değil, aynı zamanda beceri ve değerlerin duygusal ve eylemsel katılım yoluyla içselleştirildiği kapsamlı bir süreç olduğunu da ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: yaratıcı drama, çatışma çözümü, iletişim becerisi, sosyal hizmet eğitimi, süreçsel drama

Eğitimde Yaratıcı Drama Araştırmalarındaki Eğilimler ve Gelişim Alanları: Bibliyometrik Bir Yaklaşım

Özgür Ulubey ^{1,*} & Ayşegül Evren Yapıcıoğlu ²

¹ Eğitim Bilimleri Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi

² Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
oulubey@mu.edu.tr

Özet

Eğitimde yaratıcı drama, her yaştan bireyin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimini desteklemekte; 21. yüzyıl becerilerinin gelişiminde de etkili bir rol oynamaktadır. Birçok bilim disiplininde olduğu gibi eğitimde yaratıcı drama alanında da çok sayıda araştırmanın bulunması, bu alandaki akademik dolgunluğun göstergelerinden biridir. Bu nedenle, bu çalışmada Web of Science veri tabanında dizinlenen eğitimde yaratıcı drama alanındaki araştırmalar bibliyometrik açıdan kapsamlı bir biçimde analiz edilerek, alanda öne çıkan ülke ve kurumlar, etki yaratan yazarlar ve yayınlar, bilimsel iş birliği ağları, anahtar kavramlar ve tematik alanlar belirlenmiş; ayrıca araştırma eğilimlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmada betimsel yöntem kullanılmış; veri analiz sürecinde VOSviewer 1.6.15 ve RStudio (Bibliometrix) programlarından yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda, 1981–2024 yılları arasında yayımlanan 794 İngilizce makaleye ulaşılmıştır. Eğitimde yaratıcı drama alanında yayın sayısı bakımından öne çıkan ilk beş ülke İngiltere, Amerika, Avustralya, Türkiye ve Kanadadır. Yayın sayısı ve güçlü iş birliği öne çıkan ülke İngiltere olmasına karşın, atıf analizine göre alanda etki yaratmış ülke Amerika'dır. Üretkenlik bakımından öne çıkan kurumlar ise Avustralya'daki Toronto ve Sydney Üniversiteleri ile İngiltere'deki Warwick Üniversitesi'dir. Türkiye'den Hacettepe Üniversitesi yayın sayısı bakımından beşinci sıradadır. Drama araştırmalarına yönelik alanda atıf düzeyi bakımından Dorion (2009), Varelas ve arkadaşları (2010) ile Hendrix ve arkadaşlarının (2017) makalelerinin etki yarattığı ve üç yayının da fen eğitimi alanında olduğu belirlenmiştir. Eğitimde yaratıcı drama alanında kullanılan anahtar sözcükler tematik değişimi incelendiğinde, ilk yıllarda araştırmacıların sanat, çevre, öğretmen ve fen eğitimi gibi alanlarda; motivasyon, dil becerileri ve yaratıcılık kavramlarını kullanarak pedagojik açıdan kuramsal temelleri oluşturdukları görülmektedir. Son yıllarda ise tıp, tiyatro, müzik, spor, özel gereksinimli bireyler ve avukatlık eğitimi gibi alanlarda yayınların arttığı; ayrıca sosyal adalet, kapsayıcı eğitim ve çok modlu öğrenme gibi kavramlarla birlikte iş alanların ortaya çıkarak disiplinler arası bir pedagojik yaklaşıma dönüştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma, uluslararası düzeydeki yayınlara yönelik makro bir bakış sunmakta ve eğitimde yaratıcı drama alanında çalışmalarını sürdüren ya da bu alana yeni yönelen araştırmacılara öneriler getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: eğitimde yaratıcı drama, bibliyometrik analiz, araştırma eğilimleri

Kütüphanecilik Hizmet İçi Eğitiminde Yaratıcı Drama ile Problem Çözme ve İletişim Becerilerinin Geliştirilmesi

Oğuz Kuru

Eğitim ve Planlama Şubesi Kültür ve Turizm Bakanlığı - Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü
oguz.kuru@ktb.gov.tr

Özet

Bu araştırma, yaratıcı drama yönteminin halk kütüphanelerinde görev yapan kütüphanecilerin hizmet içi eğitim süreçlerinde problem çözme ve iletişim becerilerini geliştirme üzerindeki etkilerini incelemek ve bu etkinin “Süreç mi Sonuç mu?” teması bağlamında değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Halk kütüphaneleri, bireylerin eğitsel, kültürel ve sanatsal gelişimlerine katkı sunarak yaşam boyu öğrenmeyi destekleyen önemli kurumlardır. Kütüphaneciler, bu kurumların dönüşümünde etkin rol oynayan bilgi profesyonelleridir. Yaratıcı drama yöntemi, katılımcıların bilişsel, duyuşsal ve devinişsel becerilerini geliştiren, öğrenme sürecini deneyim temelli hale getiren bir eğitim yaklaşımı olarak değerlendirilmektedir.

Araştırma, nitel araştırma yaklaşımına dayalı örnek olay (durum) deseniyle gerçekleştirilmiştir. Katılımcı grubunu Ankara, Kayseri, Trabzon, Rize, İstanbul, Artvin, Gümüşhane, Giresun, Ordu ve Bayburt illerindeki halk kütüphanelerinde görev yapan kütüphaneciler oluşturmaktadır. Uygulama, problem çözme, etkili iletişim, ekip çalışması, liderlik ve yaratıcı düşünme temaları doğrultusunda planlanmıştır. Atölyeler, ısınma, oyun, doğaçlama, uygulama, çözüm üretme ve değerlendirme aşamalarından oluşan üç oturum şeklinde yürütülmüştür. Katılımcıların mesleki pratiklerinden hareketle oluşturulan senaryolar üzerinden çözüm üretme süreçleri yapılandırılmış gözlemlerle izlenmiştir. Veriler, gözlem formları, yansıtıcı alan notları ve katılımcı geri bildirimleri aracılığıyla toplanmış, içerik analiziyle çözümlenmiştir. Çalışma öncesinde katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmış, süreç etik ilkeler çerçevesinde yürütülmüştür. Bulgular, yaratıcı drama sürecinin kütüphanecilerin empati kurma, iletişim, grup içi etkileşim ve yenilikçi düşünme becerilerini geliştirdiğini göstermektedir. Süreç boyunca aktif katılım, öğrenmenin kalıcılığını artırmış; sonuçta problem çözme ve iletişim becerilerinde belirgin ilerlemeler gözlenmiştir. Yaratıcı drama temelli öğrenme deneyimi, hizmet içi eğitim ortamlarını etkileşimli, katılımcı ve dönüştürücü hale getirmiştir.

Araştırma, yaratıcı drama yönteminin kütüphanecilerin hizmet içi eğitiminde hem süreç temelli öğrenme deneyimi hem de sonuç odaklı beceri kazanımı açısından etkili bir model olduğunu ortaya koymaktadır. Süreç odaklı etkileşim, mesleki farkındalığı ve motivasyonu güçlendirmiş; sonuç odaklı çıktılar, problem çözme, iletişim ve liderlik becerilerinin gelişimini desteklemiştir. Bu bulgular, yaratıcı dramının halk kütüphanelerinin eğitici misyonuna katkı sağlayan sürdürülebilir bir hizmet içi eğitim yaklaşımı olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: kütüphanecilik; yaratıcı drama; problem çözme; iletişim

Canlandırmalar Yoluyla Toplumsal Hayata Katılım: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayları Örneği

Maide Şila Tiftikçi

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Çukurova Üniversitesi
silatiftikci@outlook.com

Özet

Toplumsal hayata ve karar alma mekanizmalarına katılım, bireylerin kendilerini toplum ve kamusal alanlarda ifade etmesinin bir şekli oluşturmaktadır. Bu sayede toplumda bütünü ilgilendiren konulara yaratıcı bakış açısı, çözüm önerileri ve alternatif fikirler üretmeye ek olarak toplumun ilerlemesi açısından da katkı sağladığı düşünülmektedir. Bu çalışmanın çıkış noktasını ise, toplumsal hayata katılım noktasında bireylerin sosyo-kültürel dinamiklerle olan etkileşim süreci oluşturmaktadır. Toplumun üyelerinin görüş ve talepleriyle şekillenen toplumsal hayata katılım sürecinde birey-toplum arasında kurulan bu bağın niteliğinin, etkileşim ve yaşantılarla desteklenebileceği fikri bu çalışma özelindeki temel hareket noktasını temsil etmektedir. Bu bağlamda, yaratıcı drama, bireylere; demokratik yaşama ve karar alma süreçlerine aktif katılım; görev ve sorumlulukların yerine getirilmesine yönelik pedagojik bir alan sunmaktadır. Yaratıcı dramanın “süreci” vurgulaması, bu bağlamdaki katılım noktasını somut bir şekilde algılanmasını desteklemektedir. Başka bir ifadeyle hukuki bir terminolojide bir insan hakkı olarak ifade edilen “katılımın” toplumsal süreçte şekillenebilen, öğrenme ve yaşantı kaynaklı bir içeriğe sahip olabildiği fikri, yaratıcı drama perspektifi ile görünür kılınmaktadır. Buradan hareketle, bu çalışma özelinde bireylerin toplumsal yaşama katılımındaki birey ve toplum arasındaki dinamiklerle etkileşiminin doğaçlama ve rol oynama gibi yaratıcı drama teknikleriyle süreç içinde nasıl kurulduğu ele alınmıştır. Bu amaç doğrultusunda doğaçlama, rol oynama temelli canlandırma etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın temel problemini, yaratıcı drama tekniklerinin kullanıldığı bir süreçte katılımcıların toplumsal hayata “katılım” boyutuna ilişkin deneyimleri nasıl şekillenmektedir? sorusu oluşturmaktadır. Araştırmanın nitel araştırma yaklaşımıyla tasarlanması planlanmıştır. Toplumsal hayata katılım konusu, sosyal bilgiler disiplininin alanlarından biri olduğu için, çalışmanın katılımcılarının amaçlı örnekleme yoluyla seçilmesi ve bir devlet üniversitesinde sosyal bilgiler eğitimi lisans programına devam eden öğrencilerden oluşması düşünülmüştür. Verilerin nitel yolla elde edilmesi ve içerik analizi ile çözümlenmesi planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: toplumsal yaşam, katılım, sosyal bilgiler, yaratıcı drama